

Uvodnik

Jurij Paljk

Oglej in Narodni dom

Konec minulega tedna je za nas Slovence minil ob dveh velikih dogodkih, slovesnem bogoslužju v Ogleju ob dnevu, ko se spominjamo oglejskih mučencev, zavetnikov goriške in videmske nadškofije in seveda dežele Furlanije Julijske krajine, in sobotnem veličastnem zborovanju v Narodnem domu v Trstu ob 99-letnici požiga tega našega kulturnega, gospodarskega, političnega središča, ki smo ga imeli v Trstu Slovenci.

Kaj imata skupnega Oglej in Narodni dom? Na prvi pogled ničesar, a vendar veliko. V Ogleju se nas je tudi letos zbralo Slovencev le za vzorec, a smo bili tam in tudi slovesna maša je bila tudi v slovenskem jeziku, v Trstu se nas je dan kasneje zbralo ogromno in je zato prav, da se zahvalimo najprej stranki Slovenska skupnost, ki je dolga leta sama vztrajala s spominsko slovesnostjo v Narodnem domu, in letos obema predsednikoma krovnih organizacij, Kseniji Dobrila in Walterju Bandlerju, ki sta v imenu SSO in SKGZ povabila v Trst slovenskega predsednika Boruta Pahorja in z zborovanjem dokazala, da znamo še stopiti skupaj, ko je treba.

V Ogleju nas je bilo Slovencev nekaj več kot za pest ene roke, med njimi tudi škof v pokoju Metod Pirih in goriški vikar za Slovence g. Karlo Bolčina, kar kaže na stanje duha pri nas, in je prav zato še bolj pomembno sporočilo, ki ga je prinesel letos v Oglej kardinal Gualtiero Bassetti, predsednik Italijanske škofovske konference, ki je govoril o Ogleju kot "križišču narodov, ljudstev, človeštva in človečnosti", še posebej pozdravil prav slovenske predstavnike, predvsem pa poudaril, da je Oglej tudi danes središče dogajanja v Sredozemlju, kot je tudi napovedal zbor vseh škofov iz Sredozemlja prihodnje leto v Bariju, da bi skupaj razmislili vse težave, predvsem problem migrantov in seveda usihanje krščanstva v sami zibelki. "Če bo umrla Abrahamova korenina Cerkve, bo umrla tudi evropska korenina Cerkve", je bil jasan kardinal Bassetti, ki je z optimizmom ponovno poudaril Kristusovo odrešenjsko vlogo v zgodovini Cerkve in sveta. Narodni dom in zborovanje v njem sta ponovno pokazala, da smo, da se naše vrste sicer vse bolj redčijo, mladih je vse manj!, da znamo stopiti skupaj, se spoštovati in sodelovati, čeprav smo med seboj različni. Zbor v Narodnem domu so označili trije Pahorji, če sem lahko malce iskrič: najstarejši pričevalec, očividec požiga Narodnega doma in starosta slovenskih pisateljev, Boris Pahor, ki je nemo, a odločno stal pred Narodnim domom, ko ga je snemala ekipa BBC, ki dela dokumentarec o njem; prof. Samo Pahor, ki je dejansko naša vest, bil je med prvimi pred Narodnim domom s svojo skromno ekipo in velikim napisom, naj Italija spoštuje ustavo. Tretji Pahor, ki je pa pred proslavo pozdravil oba, najprej prof. Sama pred Narodnim domom in takoj nato pisatelja Borisa Pahorja v predverju Narodnega doma, je slovenski predsednik Borut Pahor, ki je prišel na zborovanje v Trst predvsem zato, da nas poveže, kot skuša povezovati in biti predsednik vseh Slovencev v domovini.

/ str. 2

Foto: Urad predsednika

TRST Ob 99-letnici požiga

Skupna slovesnost v Narodnem domu

Enotna, ganljiva, množično obiskana. Tako bi lahko označili spominsko svečanost, ki so jo v soboto, 13. julija, v Narodnem domu prvič skupno priredili krovni organizaciji SSO, SKGZ in stranka Slovenska skupnost. Organizatorji so si želeli skupno prirediti spominsko svečanost, da bi na najboljši način obeležili obletnico tragičnih dogodkov, ki predstavljajo uvod v najtemnejše obdobje tržaške zgodovine, hkrati pa naj bi obravnavala tudi sedanost in prihodnost tega pomembnega kraja. V Narodnem domu je leta 1904 zacvetela bogata kulturna, gospodarska in politična dejavnost Slovencev. V podtaknjenem požaru nacionalističnega nasilja so goreli glasbila, knjige, časopisi, gledališče, hotel in z njimi načrti Slovencev za sooblikovanje moderne, demokratične družbe v Trstu.

/ str. 10
MČ

GORICA Poletna srečanja pod lipami

"Narod, ki ne pozna svojih korenin ..."

Tamara Griesser Pečar je slovenska zgodovinarica, avtorica temeljnih del o slovenski polpreteklosti; velik del svoje raziskovalne kariere je posvetila preučevanju zgodovine katoliške Cerkve v Sloveniji predvsem v obdobju od leta 1941 do leta 1990. Bila je ena prvih, ki je sistematično obdelala raziskave, poboje, zaporne kazni in konfinacije katoliških duhovnikov na Slovenskem. Osnovno šolo je obiskovala v Ljubljani, Portorožu in Kopru, kamor se je preselila, ker je bil njen oče, inženir Franc Pečar, zaposlen. Srednje šole ni končala v Sloveniji, ampak jo je nadaljevala v tujini, v New Yorku in na Dunaju. Študirala je na American College v Parizu, potem pa je odšla na Dunaj, kjer je doktorirala. Kljub temu da je velik del svojega življenja preživela proč od domače zemlje, se s svojim delom in pomembnimi rezultati vedno znova vrača domov.

/ str. 6
Katja Ferletič

Vsakoletna svečanost v Ogleju

"Cerkev bo sveta, če bomo mi sveti"

Foto S. Marini

"Rad bi začel svoj poseg v kraju, ki ima za nas velik in globok pomen, v Ogleju, v stari Aquileii, ki postavlja zgodovinski okvir našemu življenju. Stari Oglej je za nas zgodovinskega, kulturnega in verskega pomena. Brez vsakega dvoma se nahajamo v zgodovinskem kraju, ki predstavlja izjemno križišče narodov in kultur, kraj izmenjave in srečevanj, soočanj in dialoga. In že je tu prva točka, pri kateri se moramo ustaviti: Oglej kot križišče človeštva, humanosti", je začel svoj poseg na praznik oglejskih mučencev sv. Mohorja in Fortunata, zavetnikov naše dežele, goriške nadškofije, videmske nadškofije, v petek, 12. julija, v Ogleju v dvorani Sala Romana kardinal Gualtiero Bassetti, škof v mestu Perugia in predsednik Italijanske škofovske konference.

/ str. 7
JUP

Trst

Delovni obisk
gospodarskega
ministra
Republike
Slovenije Zdravka
Počivališka
v priredbi SDGZ

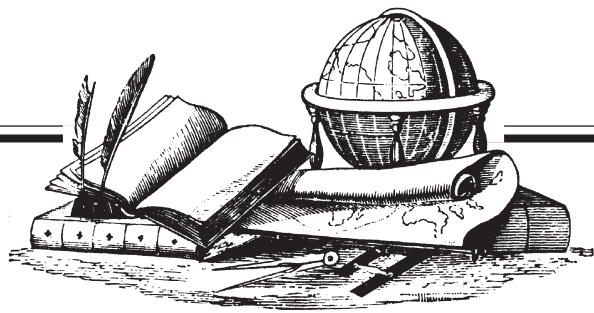
2

Pogovor

G. Ambrož
Kodelja o sebi,
svojih poezijah,
ključnih temah
duhovnega
življenja in še
marsičem

3

TRST Minister RS Počivalšek na obisku

Gospodarsko sodelovanje med državama se krepi

Minister za gospodarski razvoj in tehnologijo Republike Slovenije Zdravko Počivalšek se je v petek, 12. julija, mudil na delovnem obisku v Trstu. Celodnevni obisk, ki ga je organiziralo Slovensko deželno gospodarsko združenje, je bil namenjen krepitvi nadaljnega gospodarskega sodelovanja med Slovenijo in deželo Furlanijo Julijsko krajino ter sodelovanju z gospodarstveniki slovenske narodne skupnosti v Italiji. V jutranjih urah je obiskal podjetje Illycaffè, kjer je imel kratek sestanek z izvršnim direktorjem podjetja dr. Massimilianom Poglianijem in si ogledal predelavo kave z direktorjem ustanove Università del Caffè' Morenom Fainom. Po obisku se je minister na delovnem kosilu srečal z vodstvom Slovenskega deželnega gospodarskega združenja (SDGZ). Predsednik SDGZ Robert Frandolič je ministru predstavil združenje in delovanje ter ga spremil na sedež, kjer so ga, po ogledu prostorov, v sejni sobi čakali predstavniki nekaterih podjetij slovenske narodne skup-

nosti v Italiji. Predsednik je bil zelo počaščen in zadovoljen z obiskom ministra, s katerim so se pogovarjali o sedanjih težavah in prihodnjem sodelovanju s slovenskimi ustanovami. Frandolič je povedal, da je čas za skupno razvijanje prostora ob meji in da postane le-ta gospodarsko ploden in primeren za naša podjetja in podjetja v matični državi. SDGZ od nekdanj deluje kot most med Deželo FJK, Italijo, Slovenijo in tudi Avstrijo. "Pripravljeni smo sodelovati in krepiti odnose z vsemi", je zatrdil predsednik. Sledilo je bilateralno srečanje s Sergiom Emidiom Binijem, odbornikom za gospodarske dejavnosti in turizem Dežele FJK. Srečanje se je nekoliko zavleklo čez predviden urnik, za kar je bil sicer zadovoljen minister Počivalšek, ki nam je potrdil, da je bil sestanek zelo produktiven. Gospodarsko sodelovanje med Slovenijo in Italijo se vsako leto večja, gre skoraj za 10 milijard trgovinske izmenjave in pomembnih investicij. Govor je bil tudi o nadaljnji krepitvi sodelovanja z

različnimi skupnimi projekti, kot so npr. Kanin, pešpot ob Soči, Pot miru, čezmejna kolesarska proga itn. Vse te projekte bi radi skupno predstavili Evropski uniji in na ta način dokazali ter obenem bili za zgled, kako se lahko uspešno gradi ob mejah na gospodarskem področju. Posebno zadovoljstvo s srečanjem je izrazil tudi odbornik Sergio Bini, ki je potrdil, da se je sestanek zavlekel, ker so govorili o konkretnih dejavnostih in projektih. "Danes smo govorili o gospodarstvu, ekonomiji, turizmu, evropskih projektih. Prepričan sem, da slovenska in italijanska realnost lahko skupaj sodelujeta še bolje in skupno lahko tudi uspešno nastopata na mednarodnem trgu", je sklenil odbornik. Gostje so se nato premaknili v ulico Milano, kjer se je minister udeležil odprtja prenovljenih prostorov potovalne agencije Aurora Viaggi, ki pomembno promovira Slovenijo kot turistično destinacijo tako Italijanom kot tudi slovenski narodni skupnosti v

Foto MČ

Foto MČ

Italiji. Pred sedežem agencije je imel kratek govor lastnik Edi Kraus, ki je povedal, da je agencija v družinski lasti že od leta 1963. Podjetniško idejo je imel oče Egon Kraus z željo, da bi bila agencija specializirana za ponudbo turističnih storitev v takratni Jugoslaviji. Agencija je tako pridobila spoznavno vlogo v našem mestu in širše v deželi FJK. Prav tako so jo spoznali v Jugoslaviji. V devetdesetih letih prejšnjega stoletja, po razpadu Jugoslavije in osamosvojitvi posameznih republik, so lastniki vztrajali po ena-

kem tržnem konceptu in tako ostali referenčna točka za tržaške turiste in turistične operaterje po posameznih republikah, ki so se osamosvojile. "Želja za posodobitev prostorov je prišla, ko je občina obnovila ulico in jo spremenila v cono za pešce. Z deli smo na ta način tudi mi prispevali k posodobitvi in polepšanju mestnega središča", je povedal Kraus, ki se je ob koncu zahvalil družini, delavcem in vsem strankam, brez katerih agencije ne bi bilo.

Matevž Čotar

Priznana novinarska nagrada Cristiana Matano Nagrajenec je dopisnik RTV Slovenija Janko Petrovec

Dopisnik RTV Slovenija iz Rima Janko Petrovec (nekdanji član igralskega ansambla SSG Trst) je dobitnik nagrade Cristiana Matano, ki jo v Italiji podeljujejo za novinarska dela o temi Sredozemlja. Nagrado, ki so jo pred kratkim podelili na Lampedusi, si je prislužil z dokumentarnim filmom *Malta - temni obraz skokovite gospodarske rasti*, ki ga je posnel za oddajo Globus.

Petrovec je nagrado prejel v kategoriji za tuje medije, in sicer za dokumentarni film, v katerem je razkril pranje denarja in politično korupcijo ter podeljevanje državljanstev v zameno za visoke naložbe, so zapisali na spletni strani multimedijskega centra RTV Slovenija. Snemalka in montažerka oddaje je bila Iris Rupnik. Strokovna žirija je izbirala med več kot 60 prispevki v zvezi z Lampeduso, migranti in Sredozemljem. Gre za nagrado, posvečeno novinarki časopisa *Il Giornale di Sicilia* in tiskovne agencije ItaltPress Cristiana Matano iz Palermo, ki je julija 2015 izgubila bitko s hudo boleznijo.

S 1. strani Oglej in ...

To je mož, ki ne deli, ampak združuje, in predsednik Borut Pahor je v Trstu ponovno pokazal, da je pravi mož na pravem mestu: deželnemu guvernerju je vljudno, a odločno povedal, da na državni meji nihče ne potrebuje nobenih pregrad, kaj šele zidov, kot je tudi naglasil,

da se moramo med seboj še bolj povezati in sodelovati. V Ogleju smo slišali pravo lekcijo o sožitju, sprejemanju, ljubezni do bližnjega in drugačnega, o strpnosti in sožitju, krščanskih koreninah in vrednotah, ki so še kako potrebne v današnji družbi. Čast politike je v Ogleju rešila naša senatorka Tatjana Rojc, Deželo FJK je zastopal en sam deželni poslanec desnice, kar se deslej ni še nikdar zgodilo. V Narodnem domu smo s svo-

jo prisotnostjo ponosno povedali, da smo še tu, da vemo, kaj je prav, in tudi to, kaj nas druži. Prav tako smo v Narodnem domu lahko ponovno došli, kam pelje netenje nestrpnosti, sovraštva in odklanjanje drugega in drugačnega. Slovenci smo iz Ogleja prejeli krščanstvo in evropsko omiko, ki smo jo v Trstu v Narodnem domu ponovno pokazali in povedali, da spoštujemo druge in zato zase zahtevamo spoštovanje!

Povejmo na glas

Ko računalnik poškoduje človeka

Pred nedavnim je 16-letnik iz okolice Vidma, potem ko mu je mati prepovedala prekomerno sedenje pri računalniku, vzrojil in se vrgel s terase štiri metre globoko - utrpel je zelo hude poškodbe. Iste dne je prišlo do povsem enake nesreče v Turinu, kjer se je 19-letnik zaradi iste prepovedi vrgel s petega nadstropja in se prav tako hudo poškodoval. Dogodka sta tragična in nas težko pustita ravnodušne, čeprav vsi vemo, kako zelo je razširjena zasvojenost z računalnikom, vsekakor do tiste mere, da je ne gre podcenjevati. Še posebno je nevarnost te zasvojenosti toliko bolj navzoča in tudi usodna za mlade, med drugimi še ne polnoletne osebe. Mlade generacije z računalniki dobesedno odraščajo, čemur se pridružujejo prenosni oziroma osebni telefoni predvsem pa želja po srkanju vidnih vtisov, želja po velikih televizijskih zaslonih, želja po glasbi, ki naj bo kar najbolj udarno opremljena s pašo za oči, in slednjic želja po delovanju na socialnih omrežjih, da ne govorimo o video igrar - te privabljajo s pretiranimi učinki, kjer ne manjka nasilja, temnih in zlovesčih prizorišč ter spopadov. In če spet vzamemo v misel vsekakor tragična dogodka iz Vidma in Turina, se lahko dodatno zamislimo. Navezanost na t. i. virtualno življenje se namreč kaj rada prevesi v obsedenost, ko so osebe zazrte v računalnik ure in ure in polagoma brez tega stika več ne morejo, ta stik stopnjujejo in se mu niso sposobne upreti in živeti brez njega. Vse skupaj lahko vodi v odtrganost od re-

sničnega življenja, oseba, največkrat seveda mlada, se prične umikati v svojo izbrano samoto in se slednjic umakne iz družbe, v njej preprosto noče več živeti. To je znanstveno proučil japonski zdravnik Hikikomori, po katerem se tudi imenuje sindrom tega nenavadnega in nevarnega duševnega stanja popolnega umika od družbe in vseh ljudi, kjer sta se znašla mlada fanta iz Vidma in Turina - nerazodnost njunih že samoučevalnih dejanj je več kot na dlani. Kaj potemtakem storiti, da se to ne bi zgodilo in dogajalo in da bi bili odraščajoči in mladi ljudje rešeni tovrstnega duševnega pekla? Dobesedno pekla, saj gre za skrajno razdiralna notranja počutja, v resnici že za obolenost in posledično rušenje telesnega zdravja. Gotovo ne bi bilo umestno kriviti staršev, če njihovi otroci tako zelo zabredejo, ne nazadnje zaradi tega trpijo še oni, trpi celotna družina. Edino, kar je mogoče svetovati, da se v primeru vsakršne zasvojenosti mladostnika nemudoma obrnejo na zdravnika in usposobljene službe, saj z zasvojenostjo ne grozijo le računalniki, ampak med drugim mamila vseh vrst, od alkohola do drog. Na začetku je pot v peklo mogoče in gotovo lažje zaustaviti, kasneje pa vedno težje, saj z nujnim in dolgotrajnim zdravljenjem, ki se mu mlade osebe navadno z vsemi močmi upirajo in tako podaljšujejo svoje bolezensko stanje. Upirajo, ker družba na takšno obolenost žal mnogokrat gleda z neodbravljanim in celo obsodbo.

Janez Povše

Deželni svet, zakon omnibus Tudi o razvoju kmetijstva na Krasu

Med obravnavo t. i. zakona omnibus, ki zaobjema najrazličnejša področja uprave, je deželni svet sprejel tudi nekaj popravkov, ki zadevajo specifično stvarnost Krasa. Najnovejši zakon poverja deželni ustanovi za razvoj kmetijstva ERSA nalogo, da v okviru svoje institucionalne dejavnosti priredi strokovno izpopolnjevanje o predelavi mesnih izdelkov. Namenjena bo tistim kmetijam, ki se na Krasu ukvarjajo s prašičjerejo in tradicionalno pripravo mesnin. "Pristojnemu deželnemu odborniku Stefanu Zannierju smo skupaj s Kmečko zvezo pred časom predložili željo kraških kmetovalcev po večjem znanju na tem področju, ki je ostalo nekoliko zapostavljeno v primerjavi z enologijo in oljkarstvom. Odbornik

je takoj izrazil pripravljenost na podporo takemu načrtu, nato smo se sestali tudi z direktorjem in odgovornimi funkcionarji ERSE. Z odobritvijo omenjenega člana, ki sva ga predložila skupaj s kolegom Danilom Slokarjem, se lahko torej začne projekt, ki bo imel prav gotovo pozitivne učinke na kakovost in prepoznavnost naših mesnih izdelkov, začeni s kraškim pršutom", pojasnjuje deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec. Drugi člen, ki posebej zanima našo kmetijsko stvarnost, zadeva Hišo prosekarka. Popravek, ki prav tako nosi podpis obeh slovenskih svetnikov, je namenjen rešitvi birokratskega zapleta, ki je nastal med lastništvom imovine, Zadržno gostilno na Proseku, in Tržaško trgovinsko zbornico, kateri je deželna upra-

va dodelila za obnovo hiše namenske prispevke v višini 400.000 evrov. "Z novim zakonskim popravkom se uprava prostorov vrača v roke lastnika, ki bo torej lahko vnovčil že namenjenih 100.000 evrov za opremo stavbe, ki bo služila za razvoj in promocijo prosekarka in ostalih značilnih proizvodov našega Krasa", poudarja Gabrovec. "Oba člana sta sicer tehnične narave, vendar sta vseeno pomembna in bosta pozitivno učinkovala na strukturiranje našega kmetijstva. Mi se moramo potruditi, da tradicionalne pridelke tega območja kakovostno razvijamo in jih uokvirimo v širšo enogastronomsko, turistično in kulturno dediščino", je z zadovoljstvom dejal deželni svetnik SSK Igor Gabrovec. Omembe vreden je tudi popravek, ki ga je svetnik Gabrovec prav tako prepričano podprl in ki v pričakovanju na sprejetje deželnega načrta o izkopih vnese določene olajšave za obratovanje in razvoj obstoječih kamnolomov okrasnega kamna: ti so kraška značilnost.

POGOVOR G. Ambrož Kodelja

"Ko mi je težko, sem sam s svojim Bogom. To mi za zdaj zadošča!"

G. Ambrož Kodelja, župnik v Doberdolu in naš cenjeni sodelavec, saj nam ostaja zvest od samega začetka izdavanja Novega glasa, je pred časom praznoval osemdeset let. Praznoval je čisto po svoje, brez nepotrebnega hrupa, ki ga ne mara, a na poseben način. Ob osemdesetletnici je namreč izdal pesniško zbirko, ki ima naslov *Koraki* in jo krajsijo imenitne slike enega največjih slovenskih živečih slikarjev, Krištofa Zupeta. Spremenno besedo je zbirki kratkih poezij napisal sopotnik gospoda Kodelje Peter Kovačič - Peršin, ki je izdal tudi skrivnost, da je naš gospod Ambrož pesmi pisal že v bogoslovju. O g. Ambrožu Kodelji Peter Kovačič - Peršin piše, da je "eden takih duhovnikov, ki so ohranili žar prvega ognja svojega mladostniškega duhovništva skozi vso svojo dobo dušnega pastirovanja. Morda tudi zato, ker je večino svojega duhovniškega delovanja posvetil rojakom v zamejstvu, soočen z drugim kulturnim in po mentaliteti drugačnim religioznim okoljem, ob tem pa tudi z izzivom, kako ohranjati slovenstvo našega zamejskega človeka. Živo je občutil resnico, da je ohranjanju narodne pripadnosti v veliko pomoč gojenje duhovnih in religioznih vrednot narodnega izročila, vere naših očetov in mater".

Gospod Ambrož, povejte nam, kako je do lepe zbirke sploh prišlo?

Po ovinkih sem zvedel, da naši župljani nekaj pripravljajo za mojo okroglo obletnico. Pri pospravljanju sem odkril nekaj popisanih lističev. To je slučajno videl kolega, ki je bil na obisku, in rekel: "To izdajmo, da svojim nekaj daš"! Tako je nastala ta knjižica, niti ne po moji želji. Kako je sprejeta? Koliko je razumljiva? Kaj o njej mislijo? Vsega tega ne vem ...

Vaš prijatelj Peter Kovačič - Peršin je zapisal, da svoja duhovna verska doživljanja izražate z racionalno distanco, a prav to vas razkriva kot človeka mističnega doživljanja Božje bližine. Se prepognate v tej oznaki?

Kristjani, zlasti teologi, danes segajo po vseh mogočih držah in oblikah duhovnosti, kot je recimo yoga, velikokrat pa prezirajo mistiko. To je škoda.

Današnji človek, vsaj tako se zdi, je daleč od mistike, v vaših pesmih pa jo najdemo. Nam lahko poveste kaj več o tem?

Pod pojmom sodobna mistika razumemo umetnost, znanje, pa tudi potrebo po hkratnem vzajemnem doseganju vesoljnega in duhovnega napredka. To stanje je privolitev v osebnega Boga, po katerem postopoma odkrivamo smisel in pomen osebnega bivanja. Gre za izkušnjo, ki človeka ne raztreša, ampak ga postopoma privede v "najožji dotik" z Vsemogočnim. Meni kot duhovniku pa pomaga spoznavati, da ljudem s tem pričevanjem razkrivam veličino sveta in lepoto Boga. Za vse to sta potrebna molitev in premišljevanje. Ko-

liko mi to uspe, ne vem, prav tako ne vem, koliko se pri meni tudi to odraža navzven. Če kdo to slučajno odkrije, sem vesel. Za mistiko se nekaj več zanimam, ker se pisno srečujem s pravoslavnim menihom, ki je več let živel kot samotar, ker mu je ta način življenja blizu. Letos pa je premeščen v drug samostan in je zelo veliko med romarji, zato mi je napisal, "da se mu je svet postavil na glavo, ostal pa mu je privilegij samotne noči, ko je sam s svojim Bogom v tišini Božjega hrama".

"Mistično doživljanje je namreč po svoji naravi izrazito racionalno in ne čustvujoče", pravi Peršin, ki nam še pove, da svoje duhovništvo razumete kot celoto, ki je usmerjena v transcenco. Kot primer navaja vašo pesem *Duhovnikov grob: "Grob brez cvetja in sveč. Okrašen z modrino neba in razpršenimi oblaki"*.

Utrinek za to pesem sem dobil na pokopališču v Žumberaku na Hrvaškem, kjer je grob slovenskega duhovnika, ki je pred zadnjo vojno bežal pred Nemci in ga je kardinal Štepinac poslal na župnijo, kjer ni bilo cest - same steze, brez elektrike in vodovoda, med raztresene žumberačke kmetije, v napol podrti cerkvi, na samem, daleč od drugih hiš ... Danes je tam zelo malo prebivalcev, še ti so raztreseni po okoliških hribih. Ostalo pa je na samotni razpadlo župnišče in zapuščen, propadajoča cerkev; na pokopališču pa njegov grob kot nema priča, da je nekoč bival med njimi duhovnik! Celo Slovenec! - Tu ni čustvenosti, ampak trda realnost!

Sami dodajamo, da iz pesmi izhaja globoka vera, in zato vam postavljamo vprašanje, ali nam lahko poveste kaj

Peter Kovačič Peršin: Ambrož Kodelja je "eden takih duhovnikov, ki so ohranili žar prvega ognja svojega mladostniškega duhovništva"

več o otroštvu, kdo vam je vero pravzaprav dal, v kakšni družini ste odrasli in kdaj je v vas dozorel duhovniški poklic, kdaj ste se odločili in rekli Gospodu: "Da, hočem ti slediti"!

Vsak duhovni poklic, pa naj bo to moški ali ženski, ima nekaj skupnega: ko kdo odkrije, da je v njem Božji klic, je treba temu klicu slediti. Res pa je, da je to sledenje velikokrat zelo "vijugasto", včasih nenavadno, lahko celo prepleteno z velikim trpljenjem. Če temu notranjemu klicu ne sledite, z vami nekaj ne gre ... Kdor v sebi zazna Božji klic, mora veliko moliti in se tudi o tem s kom zaupno pogovarjati ... Dodal bi le to: "Ko so rektorja bogoslovja v Ljubljani vprašali, kaj naj bi se naredilo, da bi bilo več duhov-

nih poklicev, je odgovoril: "IMEJTE NAS ZA NORMALNE, NE DELAJTE IZ NAS KLERIKALCEV"!

Kako je bilo v vašem času v ljubljanskem bogoslovju, s kom ste bili? Ste svoje pesmi objavljali v glasilu *Brazda*? V bogoslovju v Ljubljani nas je tedaj bilo iz cele Slovenije 101! Danes jih je iz cele Slovenije 29! Smo se pa izredno dobro ujeli, bili smo zelo enotni,

Foto JMP

čprav smo pozneje spoznali, da so nekateri imeli tudi "drugično vlogo". To je pokazal čas! Sam tedaj nisem veliko pisal, sem pa nekaj časa urejal in-

nenadomestljiv. Ko mi je težko - duhovniki od tega nismo izvzeti - sem sam s svojim Bogom! To mi za zdaj zadošča!

Vipavski profesor, klasični filolog, planinec, prevajalec Svetega pisma, Otmar Črnilogor, je podobno kot vi opozarjal na samoto, v kateri se znajde na stara leta duhovnik. A pri vaših pesmih ne najdemo pesimizma, morda samo ugotovitev, da

za socializem neproduktiven poklic - so doma imeli zaradi tega zelo veliko težav. Ko danes gledam na ta čas, vidim Božjo roko, ki je bedela nad našim domom ... Hvaležen sem domačim, da so šli mimo takšnih in drugačnih ponudb, ki so jim bile ponujene, da niso klonili, da so me podpirali na duhovniški poti in z Božjo pomočjo prebrodili vse, kar se je v tistem času z njimi dogajalo doma. O tem ne rad govorim, ostaja pa na ta čas zelo grenak spomin!

Za naš Novi glas kot edini duhovnik večkrat pišete, da je duhovniški stan podoben, če ne celo enak, stanu poročenega moža, za kar smo vam možje in očetje otrok iskreno hvaležni. Zakaj to pišete?

Ne bom pozabil tvojega stavka, ko se ti je poročila hčerka, ko se ti je poročila hčerka, dobesedno si rekel: "Škuaš sem otrokom posedovati vero. Vsa leta, ko smo se iz Furlanije vozili v šolo v Gorici, smo v avtu skupaj molili. To pa zato, da bi znali moliti tudi v slovenščini! Koliko bo to ostalo, Bog ve ..." O duhovnosti med možem in ženo se pre malo govori. Še zlasti o duhovnosti moža - očeta! Kjer usiha vloga očeta v družini, usiha tla vera in narod. Pogledaj - Islam je vera mož! Možje gredo na klanjanje v petek, oni so v ospredju v džamiji, žene so v ozadju, ločene od njih! Tudi v Svetem pismu je bil mož - oče v družini nekakšen svečenik, in to bi morali biti tudi danes naši slovenski očetje. Edino tako bo naš novi rod začutil lepoto doma in pomen slovenske narodnosti!

Vaše pesmi odražajo gospodstvo držo do sveta, skoraj bi lahko zapisali, da vas ne gane nič posvetnega, vas pa gane človek... Kaj več o tem!

Da, zelo me prizadene, ko zapazim, da gre kdo v življenju po napačni poti. Da zanemarja stik z Bogom ... Velikokrat pozabljamo, da vsi za vse to pred Bogom nosimo odgovornost. Verujmo v Duha, ki je pred nami, saj je Ljubezen do sočloveka neizbrisna Božja sled!

Strinjamo se z ugotovitvijo Peršina, ki v svoji spremni besedi vašim pesmim na rob zapiše: "Zato te pesmi nago-varjajo bralca kot pomniki

"Kdor v sebi zazna Božji klic, mora veliko moliti in se tudi o tem s kom zaupno pogovarjati"

osamljenci v gluhem času usihajoče vere sodobnega človeka in kličejo k preseganju našega tu - bivanja". Kako sami doživljate ta "gluhi čas usihajoče vere"?

Zame je bilo odkritje - to so vedeli že davno prej, vendar zame je bilo novo - ko sem spoznal, da lahko tudi ateist moli.

Moli sicer "po svoje", pa vendar moli. Tega je veliko v ruski literaturi, zlasti iz časa stalinizma. Papež Benedikt XVI. piše: "Ne ozirajte se nazaj, kako in koliko so molili, bodite s časom in glejte naprej, kako (!) bi danes (!) ali jutri (!) lahko (!) molili"! Duhovniki usmerjajo ljudi v jutrišnji dan, včerajnji je šel mimo! Ko kdo odkrije vrednoto molitve, je že v Božjem objemu. Verska kriza sodobnega sveta se poraja v navidezem nasprotju med novo humanistično miselnostjo in krščansko mistiko. Kristjani pa

"Verujmo v Duha, ki je pred nami, saj je Ljubezen do sočloveka neizbrisna Božja sled!"

imamo nalogo, da ta dva tokova spravimo skupaj. V bistvu je svet zgrajen iz moralnih sil in naloga morale je, da vzajemno (skupaj) gradi svet. Tako spoznamo sled ali celo pečat Boga Ljubezni v svetu. Res, cerkve se praznijo. Vendar, ravno številka, količina, izmerljivost duhovnikovih uspehov, to ni merilo Svetega pisma. Niti velika, še manj mala čreda ni ideal. Pomembno je: "Kako pomagati ljudem pri hoji za Kristusom in kako v veri utrjevati Gospodovo skupnost ..."! To je duhovnikovo poslanstvo danes! Kako naj duhovnik pričakuje viden in količinski uspeh, če pa je naš Gospod končal brezuspešno na križu? Vsak duhovnik se mora (!) zavedati (!), da je služeči značaj duhovnikove službe tudi v odgovodi vidnemu uspehu: "Duhovnik govori ali oznanja, Bog pa je tisti, ki deluje"!

Vaša zbirka je opremljena s čudovitimi slikami slikarja Krištofa Zupeta, ki je veliko trpel, a njegove barvne slike so tako polne življenja, da mu seže do kolena malokdo. Kdaj in kje sta postala prijatelja?

S Krištofom sva povezana še iz študentskih let. Spremljal sem skoraj vse njegove razstave, prebral vse, kar je napisal, o njegovem ustvarjanju sva se veliko pogovarjala z bratom, ki je bil duhovnik in je žal pokojni, najlepši spomini pa segajo v čas, ko je živel dramatik g. Ivan Mrak...

"Redno te držim v rokah. Ko ostajam v dotiku s Teboj, vem, da sem minljiv". To je vaša pesem Dotik. Moramo prav zaradi tega kristjani večkrat k obhajilu?

Da, tako mislim! Obhajilo je vir in vrhunec krščanskega življenja, kot pravi koncil. Obhajilo nas opominja, da je Božje kraljestvo v nas in da se Božje razvije v nas samih. Evharistija spremeni kristjanovo življenje tako, da ga približa njegovemu Učitelju. Evharistija nas ne zadržuje, ampak nas pošilja na pot, pri čemer Boga vedno postavlja pred nas kot tistega, ki nas kliče k sebi, skozi življenje in skozi ljubezen do naših bratov in sester.

Hvala za pogovor!
Jurij Paljč

Umetniki za karitas na Sveti Gori in Tinjah na Koroškem

Umetnine, nastale na ajdovski delavnici, potujejo

Razstave *Umetniki za karitas* potujejo. Z deli, ki so nastala pod geslom "Polno prgišče lepote" lani avgusta na Sinjem vrhu nad Ajdovščino, smo v tem času obiskali Koper, Vipavo, Celje, Gorico, Ljubljano, Trst, Bruselj, Škofjo Loko, Mursko Soboto in čez poletje so se slike razdelile na dva dela. Polovica jih je postavljenih v Frančiškovi dvorani na Sveti Gori nad Novo Gorico in polovica v Katoliškem domu prosvete Sodalitas v Tinjah na Koroškem.

V 24. mednarodni likovni koloniji Umetniki za karitas se je desetim izbranim avtorjem pridružilo še 52 slikarjev in en kipar in nastalo je 124 likovnih del, od katerih je 48 slik že dobilo svojega lastnika. V nedeljo, 7. julija, je bilo odprtje razstave v Frančiškovi dvo-

rani na Sveti Gori, kjer nas je spremljalo pevski zbor župnije Vipavski Križ pod vodstvom gospe Martine; gospa

Goriške območne karitas. Razstavo je odprl in tudi blagoslovil rektor s Svete Gore, pater Simon Peter. Sama pa sem pred-

Ivica, voditeljica Župnijske karitas Otlica, je srčno prebrala svojo pesem, ki jo je napisala prav v ta namen in je bila tudi uglasbena. Prisotne je pozdravila gospa Renata, voditeljica

stavila pot Umetnikov za karitas od leta 1995 dalje, ki zajema 1881 imen avtorjev, 2.860 slik in 320 razstav. Dela bodo na ogled do konca septembra. V ponedeljek, 8. julija, pa je bi-

lo odprtje razstave v Katoliškem domu prosvete Sodalitas v Tinjah na avstrijskem Koroškem. Odprtje razstave je sovpadalo s seminarjem psihologov iz širšega evropskega prostora, kar je prisotnim pokazalo novo dimenzijo Karitas. Sam projekt in avtorje sva predstavili skupaj z našo likovno kritičarko gospo Anamarijo. Gospodična iz Romunije, ki biva v domu, je razstavo pospremila z doživeto klavirsko spremljavo, gospodična

Tina pa je s Cankarjevim besedilom iz Kurenta, kjer opeva lepoto Slovenije, približala mnogim našega pesnika in našo deželo. Gospod Jože Kopeinig, direktor doma Sodalitas, je s prevodom vsega povedanega in tudi s svojimi besedami ob odprtju razstave predvsem pokazal, kaj premoreta umetnost in dobrodelnost. Še posebej smo bili veseli obiska direktorja Koroške karitas gospoda Jožeta Marketza, s katerim smo lahko primerjali način njihovega in našega delovanja. Razstava bo v Tinjah do 9. avgusta, nato bo 13. avgusta odprtje v Grošljevski galeriji na Prevaljah.

Jožica Ličen

S porazdelitvijo 2200 sadik se je začela druga sezona 8 permille (osem krat tisoč) razlogov za zares solidarne vrtove

Iniciativa, pri kateri sodelujejo tako Italijani kot tujci, se uveljavlja kot kraj srečevanja, spoznavanja in skupnega sodelovanja. Poteka nova sezona gojenja v Solidarnih vrtovih (Orti Solidali) goriškega združenja "La Ginestra" Onlus. Lanska sezona se je končala s 24 vrtničarji, ki so obdelovali zemljo na 40 parcelah, ki so bile na voljo v Gorici; v letu 2019 se bo projekt še povečal. Letos je 34 družin, ki obdeluje vrtove. Projekt je nastal leta 2018 na ozemlju, ki meri okrog 3.400 kvadratnih metrov obdelovalne površine. Zemljišče je prijazno dal v skupno uporabo lastnik Giuseppe Mauro Klavcic.

Kot je poudaril predsednik združenja "La Ginestra", Marco Marcosig, "je veliko namenov tega programa, ne gre namreč samo za dejstvo, da ima lahko neka družina na razpolago zemljo za obdelovanje vrta, ampak gre za izgradnjo solidarne mreže med družinami, ki upravljajo z zemljiščem, na katerem pridelujejo pridelke za lastno uporabo. Poleg tega dodajmo še dejstvo, da gre za t. i. biološko vrtnarjenje in za

solidarnost med ljudmi, družinami in z naravo samo". Pozimi so uredili zemljišče in še posebej prostor za druženje in za igro otrok, uredili so travnik, posadili so sadno drevje iz naših krajev. Prav tako so uredili latnik za trte, posadili so granatne jabolane, kakije, češnje, slive in hruške. Na začetku letošnje sezone so se srečali tako predstavniki družin,

ki se ukvarjajo z vrtnarjenjem kot predstavniki združenja, porazdelili so 2200 sadik. Izbrali so 15 različnih vrst sadik in pri tem pazili, da so to tiste, ki uspevajo v naših krajih: jagode, melone, jajčevci, paradižnik, zelje, kumare, razne vrste solat in druge.

"Mi samo porazdelimo sadike,

ostalo naredijo oni, saj pripravijo zemljo za gojenje sadik, posadijo in gojijo ter seveda pobirajo darove zemlje, ko je čas za to", je dejal odgovorni za ta projekt, ki je še dodal, da je lepo videti vrtničarje, s kakšno ljubeznijo gojijo vrtnine in sadje. Povedal je tudi, da ga najbolj gane pogled na otroke, ki spremljajo starše na te vrtove in se lahko

tam svobodno igrajo na prostem. Tako Italijani kot tujci med obdelovanjem vrtove med seboj navezujejo pristne odnose in prijateljske vezi, predvsem pa si pomagajo in si izmenjujejo tako izkušnje kot plodove zemlje.

Lani je pri tem projektu sodelovala zadruga Murice, ki se

ukvarja s prosilci za azil, le-ti so za vrtničarje uredili leseno hiško za orodje. Prav tako je bilo lepo sodelovanje najmlajših, ki so se udeležili poletnih središč po raznih župnijah goriške nadškofije in so za vrtničarje pripravili strašila proti pticam ter jih podarili vrtničarjem.

"Orti Solidali - Solidarni vrtovi" so škofijska stvarnost, ki so jo omogočile razne ustanove, med temi Banca Intesa San Paolo in Fondazione Brovedani iz Gradišča, ki so finančno pomagale, a ne smemo pozabiti niti na sklad 8tisočink katoliške Cerkve (8xmille della Chiesa Cattolica), ki je bistvenega pomena za realizacijo projektov,

ki dejavno vplivajo tako na območje kot na ljudi na tem območju. Kot je povedal na slovesnem odprtju "Solidarnih vrtov - Orti Solidali" goriški nadškof msgr. Carlo Roberto Maria Redaelli, so "projekti, kot je ta, znamenje velike rasti in predvsem znak upanja, saj je sporočilo tega projekta polno lepih misli, kar potrjuje, da je vsako dobro dejanje tudi pogumno, nalezljivo, inteligentno, saj se po eni strani pomaga družinam, ki jim je prepuščeno, da ob pomoči izvedencev same upravljajo z vrtom, po drugi strani pa gre za sporočilo, da je to dobro, ker gre za bratsko delitev, sobivanje, medsebojno pomoč".

Selina Trevisan
(prevod JUP)

Kratke

Lokve / Zlata maša ob praznovanju sv. Antona Padovanskega

Lokvarska cerkev sv. Antona Padovanskega je bila v soboto, 15. junija, še posebej svečano okrašena. Zlato mašo je daroval Adolf

Adolf Šavelj s farani pred cerkvijo sv. Antona Padovanskega na Lokvah (foto Petra Kolenc)

Šavelj, ki je pred petimi desetletji začel svojo duhovniško pot. Posvečen je bil 29. junija 1969 v Logu pri Vipavi. Novo mašo je pel v Idriji. Kot kaplan je začel v Postojni in Ilirski Bistrici, kot župnijski upravitelj na Šentviški Planoti kot župnik v Goriških Brdih (Kojsko). Sprva kot župnik, danes pa kot duhovni pomočnik duhovno oskrbuje Čepovan, Lokve, Lokovec in Banjšice. To so fare, ki jim je v delokrogu življenjske in duhovne poti sledil petdeset let svojega neutrudnega predajanja duhovniški službi in ljudem. V slovesnem nagovoru so se mu farani Lokey zahvalili in mu zaželeli še mnogo let, sam pa jih je s spominsko podobico, ki je bila izdana ob svečanem dogodku, spomnil, da bo, kot pravi psalm 145: "Prepeval (bom) svojemu Bogu, vse dokler bo(m) živ". / PK

31. Romanje treh Slovenij na Svete Višarje 4. avgusta 2019.

Na Svetih Višarjah se bodo že 31. leto zapored srečale tri Slovenije: matična, zamejska in izseljenska. Na vrh Svetih Višarj se udeleženci lahko odpravijo peš po romarski poti ali pa z gondolo. Program:

- 10.30: predavanje pravnikarja, vrhovnega in nekdanjega ustavnega sodnika Jana Zobca, z naslovom Tri Slovenije, ena identiteta.
- 12.00: slovesna sveta maša, ki jo bo skupaj z izseljenskimi in drugimi duhovniki daroval koprski škof msgr. dr. Jurij Bizjak.
- 13.00: po maši bo na ploščadi za cerkvijo kulturni program. Tako mašo kot kulturni program bosta s petjem in glasbo sooblikovala zbor Slovenski cvet iz severne Nemčije in pa Kvartet klarinetov

Godbe ljubljanskih veteranov. Dogodek organizirata Rafaelova družba in Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov v Evropi. Romanje sofinancira Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Kdor se želi udeležiti romanja treh Slovenij na Svete Višarje s programom enodnevnega romanja, se lahko obrne na Agencijo Trud. Več informacij na: trud@trud.si ali 01 360 28 20. Prijave zbirajo do 26. julija.

Višarski dnevi mladih

Rafaelova družba vabi mlade med 18. in 35. letom na poletne Višarske dneve, ki bodo od četrta, 1. avgusta, do nedelje, 4. avgusta. Letos bo pot najprej vodila v Porabje. Udeleženci si bodo ogledali Gornji Senik, spominsko hišo "porabskega čedermaca" Janoša Kuharja, Monošter, Števanovce, Andovce, obiskali bodo razgledni

stolp in se srečevali z domačimi ljudmi. Pot bodo nadaljevali k Slovincem na avstrijskem Štajerskem. Ogledali si bodo mesto Gradec in v njem iskali slovenske sledi. Druženje pa bodo sklenili z vzponom na Svete Višarje, kjer se bodo udeležili Romanja treh Slovenij. Prijave in informacije na tel.: 01 438 30 50 ali na rafaelova.druzba@siol.net. Dobrodošli!

S 1. strani

Cerkev bo sveta ...

Goriški nadškof msgr. Carlo Maria Redaelli povabi na praznik zavetnikov naše dežele v Oglej vedno kako ugledno osebnost iz verskega sveta, da ima posebno predavanje, lectio magistralis, ki naj služi verskemu in širšemu svetu v razmislek ob obletnici svetnikov, ki sta tudi za Slovence izjemno pomembna, sicer ne bi blaženi Slomšek prav pod Mohorjevim plaščem Slovincem poklonil toliko knjig. Tokrat je goriški nadškof, ki je sedel zraven kardinala in našega kolege, urednika tednika Voce Isontina Maura Ungara, medtem ko je predsednik Italijanske škofovske konference odčital tako

medtem ko je slovenske škofe zastopal upokojeni koprski škof msgr. Metod Pirihi. V Oglej je nuncijski pripeljal goriški vikar za slovenske vernike g. Karlo Bolčina, ki je kasneje s škofi tudi somaševal v baziliki. O pomenu praznika zavetnikov naše dežele sv. Mohorja in Fortunata, bi ne kazalo izgubljati besed, če ne bi bili vsako leto znova dobesedno prisiljeni opozarjati, da bi se morali tudi slovenski verniki zavedati pomena, ki ga ima za vse nas Oglej. Premalo nas namreč hodi na ta dogodek, premalo čutimo z Oglejem, pa čeprav bi se morali zavedati, da nismo prejeli iz Ogleja samo evangelija, ampak tudi evropsko

Foto JMP

do sovražnika, in to v teh kriznih časih, ko se zdi, da smo tudi Evropejci na poti kristjanov, ki jih danes pobijajo, zatirajo, uničujejo v Abrahamovi deželi in so blizu izumrtja. "Oglej je središče tako Evrope kot Sredozemlja", je zatrdil kardinal Bassetti, ki je v Ogleju napovedal, da bo sklical prihodnje leto v Bariju zbor, sinodo vseh sredozemskih škofov, da bi se med seboj v "duhu Ogleja" pogovorili o vseh perečih vprašanjih, predvsem pa seveda o usodi

"zibelke krščanstva". In evropske, svetovne civilizacije, dodajamo sami. Kardinal Bassetti je še povedal, da je Oglej tisti, ki igra tu središčno vlogo s svojim stremljenjem k dialogu, soočanju z drugim in drugačnim, s sprejemanjem drugega in seveda z nevsiljivim oznanjanjem vesele novice iz evangelija, saj, tako kardinal, "nas prav evangelij vabi, da lomimo vse pregrade, meje, sovražstva v znamenju ljubezni v Kristusovem

imenu". Dialog in ne izključevanje, to je vodilo, je zatrdil večkrat kardinal Bassetti. "Ne oznanjamo evangelija z mečem in tega se ne sme početi, ampak s ponižnostjo tistega, ki se prepozna v Očetu in oznanja Boga nežno in enostavno, z zgledom, če je potrebno tudi s smrtjo ... Mi smo veseli oznanjavalci evangelija, kot sta bila mučenca sv. Mohor in Fortunat", je zatrdil kardinal, ki je citiral tudi misel svetnika papeža Pavla VI., ki je dejal, da "bo Cerkev sveta, če bomo mi sveti"! Napovedal je sinodo sredozemskih škofov v februarju leta 2020 v Bariju, na katero bo prišel tudi papež Frančišek, kajti Sredozemlje je danes v krizi, na migrante ne moremo gledati samo kot na ljudi, ki bežijo pred revščino in vojno, ampak predvsem kot na bližnje, drugačne, a nam enake. In Cerkev mora biti evangeljska, mora učiti vernike iskrenega soočanja in sprejemanja, poslušanja in odprtega pogovora. "Srečanje škofov Mediterana v Bariju bo potekalo v oglejskem duhu. Poslušali bomo, se pogovarjali, skušali pomagati ponovno zgraditi Evropo, kakršna je od nekdaj oznanjala oglejska Cerkev", je bil jasen kardinal Bassetti.

Foto S. Marini

lekcijo prisotnim, kakršnih že dolgo nismo slišali. Predvsem bi morali sedeti v Ogleju v prvih vrstah predstavniki naše deželne uprave, ki pa so bili sramotno odsotni. Slovenska senatorka v Rimu Tatjana Rojc pa se je udeležila tako predavanja kot kasnejše večerne slovesne petjezične maše v baziliki. Prisotni so bili škofje iz Triveneta, Avstrije in Slovenije, od koder je prišel tudi novi nuncij, nadškof Jean-Marie Antoine Joseph Speich,

kulturo, prav v oglejskem patriarhatu smo postali enakopraven evropski narod, v narodnem izročilu imamo tudi ogromno vrednot iz Ogleja, med njimi je prav "oglejski duh" tisti, ki bi nas moral tudi v prihodnje voditi. In tega se zaveda tudi predsednik Italijanske škofovske konference kardinal Bassetti, ki je v svoji "lectio magistralis" izpostavil prav pomen Ogleja, ki nas vse uči strpnosti, sožitja, evangeljske ljubezni, da, tudi

Gledališče Verdi / Edinstveno doživetje Gost je bil znani saksofonist Kamasi Washington

V torek, 9. julija, je goriško gledališče Verdi imelo v gosteh saksofonista in skladatelja Kamasijsa Washingtona. 38-letni glasbenik iz Los Angelesa se je nabit polni dvorani predstavil v osemčlanski zasedbi, ki jo sestavljata dva bobna, pozavna, kontrabas, pevka, klaviature, sopran saksofon in flauta ter navsezadnje tenor saksofon. Washington je svojo glasbeno pot začel že zelo mlad pod okriljem očeta, ki je zdaj stalen član njegove skupine, leta 2004 pa je samostojno začel izdajati plošče. Sledilo je daljše obdobje sodelovanja s svetovno priznanimi jazz glasbeniki, kot so Wayne Shorter in Herbie Hancock, z legendami ameriškega hip-hopa (Nas, Snoop Dogg) in s predstavniki novejšje in modernejše glasbe iz Los Angelesa (Flying

Lotus, Thundercat). Leta 2015 je s priznanim ameriškim rapperjem Kendrickom Lamarjem sodeloval pri plošči *To pimp a Butterfly*, istega leta pa je izdal še svoj prvi veliki glasbeni projekt.

Foto Luka Paljk

S skoraj triurnim LP-jem *The Epic* je Washington postavil nov mejnik jazzu in z uporabo

elementov hip-hopa, R&B-ja ter klasične glasbe zabil meje med glasbenimi zvrstmi. Poleg tega je saksofonistu uspelo ponovno pripeljati jazz glasbo na oder velikih festivalov (Coachella, Glastonbury, Primavera itd.) in s tem dokazal, da je jazz še vedno aktualen. Nato je v letu 2017 dal v javnost krajši EP *Harmony of Difference*, kjer se glasba

gi večji projekt, LP z naslovom *Heaven and Earth*, ki ga je glasbena kritika pozitivno sprejela. Goriškemu občinstvu se je zasedba predstavila s starimi in novimi skladbami, ki so v tonu in dinamikah nihale, da bi lahko glasba imela močnejši učinek. Sleherni član sestava se je izkazal za virtuoz, kar je Washington poudarjal s tem, da je vsakemu glasbeniku namenil pesem. Pokazal je, da je ustvarjanje skupen in ne individualen proces, in prav zaradi tega je ob vsaki pesmi predstavil glasbenika, ki jo je napisal. Publika je brez dvoma presenetil tudi dialog dveh bobnarjev, ki sta z golim ritmom očarala dvorano. Treba je še omeniti skladbo *Truth*, ki jo je Washington napisal zato, da bi nas opomnil, da smo vsi ljudje enaki ne glede na vero, polt, politično prepričanje itd.; skladbo sestavlja pet različnih in enakovrednih melodij, ki se v različnosti spajajo in dopolnjujejo. Dveurnemu koncertu je sledil bučen aplavz navdušenih stoječih poslušalcev.

Luka Paljk

Obvestila

Katoliško tiskovno društvo iz Gorice išče sodelavca, odgovornega za tehnično delo in vzdrževanje prostorov. CV pošljite do 31. 7. 2019 na našlov ktd.stc@gmail.com

Mladinski dom Gorica prireja "Poletnosti 2019", poletne počitnice za otroke od 6. do 14. leta: 26. 8. – 6. 9. ŠOLA ZA ŠALO – igriva priprava na začetek pouka (6-13 let); 2. – 6. 9. 1. 2, 3: SREDNJA! – uvod v srednjo šolo (11-12 let). Informacije na tel. 0481-280857 ali 366-6861441 oz. 331-6936603; e-pošta mladinskidom@libero.it, www.mladinskidom.it

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v sodelovanju s turistično agencijo v soboto, 3. avgusta, tradicionalni piknik v Zgornji Savinjski dolini z obiskom Mozirskega gaja. Ogledu t. i. parka slovenskih vrtnarjev, kjer so umeščeni tudi drugi objekti prepoznavnega načina podeželskega življenja, bo sledilo druženje. Vpisujejo do 13. julija po tel. 0481-884156 (Andrej F.), 346-1206031 (Sonja K.), 0481-882183 (Dragica V.), 0481-78138 (Sonja Š.). Prvi avtobus bo odpeljal iz Gorice s trga Medaglie d'oro/Goriška z običajnimi postanki pri vagi blizu Pevskega mosta, v Podgori pri telovadnici, v Štandrežu pri lekarni in na Pilošču. Drugi avtobus iz Doberdoba s postanki

na Poljanah, v Sovodnjah pri cerkvi in lekarni in na Pilošču, od koder bosta nadaljevala pot v Zgornjo Savinjsko dolino. Ura odhoda bo objavljena.

Prispevke za SCGV Emil Komel v spomin na ravnatelja prof. Silvana Kerševana lahko nakazete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale - IBAN IT 97 M 054 841 240 1CC 003 003 6225; SWIFT CIVIT2C, s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

"Male oglase" najdete na našem portalu www.noviglas.eu.

Darovi

Ob 40. obletnici smrti predrage mame Angele Kacin roj. Tušar darujeta Marija in Metka 100 evrov za Kulturni center Lojze Bratuž.

Cestitke

Na 13. Zamejskem festivalu amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah je prvo nagrado v kategoriji za odrasle skupine prejela gledališka skupina **Dramska družina SKP F. B. Sedej** iz Števerjana za predstavo *Ime*. Drugo in tretjo nagrado, v isti kategoriji, pa si je prislužila **Dramski odsek PD Štandrež** za predstavi *Čaj za dve* in *Bosa v parku*. Obema skupinama čestita Zveza slovenske katoliške prosvete.

RADIO SPAZIO vrata proti vzhodu

(od 19. 7. 2019 do 25. 7. 2019)
Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:
Petek, 19. julija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.
Sobota, 20. julija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo:

oddaja v benečanskem, terskem, rezijanskem in ziljskem narečju.
Nedelja, 21. julija ponovitev oddaje Okno v Benečijo.
Ponedeljek, 22. julija (v studiu Ilaria Bergnach, Miha Kovic in Jakob Leopoli): Mihec in Jakec show.
Torek, 23. julija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.
Sreda, 24. julija (v studiu Danilo Čotar): Samotni pastir: Izbiramo mineralne vode. - Izbor melodij.
Četrtek, 25. julija (v studiu Andrej Bavcon): Četrtek večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

Naš mladi sodelavec

LUKA PALJK

je s stotico maturiral na klasičnem liceju
Primož Trubar v Gorici.
Ob odlično opravljeni maturi
mu iskreno čestitamo in mu želimo še veliko
takih uspehov na nadaljnji študijski poti.

UREDNIŠTVO NOVEGA GLASA

poletna
SREČANJA
pod lipami

V sodelovanju z Društvom Zapisi

DORNBERK
KULTURNA USTVARJALNOST
VČERAJ IN DANES
Gost večera avtor knjige
ZaZemljolnMaterinJezik - Rajko Harej
dogodek bodo popestrili še lokalni
ustvarjalci in proizvajalci

ČETRTEK, 25. JULIJ 2019, OB 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

Ljubljana / AS Galerija Razstavlja slikar svetlobe Andrej Jemec

V AS Galeriji na Dunajski cesti v Ljubljani so junija odprli razstavo akademskega slikarja Andreja Jemca z naslovom *Vse, kar je... Slike 2018-2019*. Razstava predstavlja najnovejša dela, ki jih je eden najpomembnejših slovenskih sodobnih likovnih ustvarjalcev ustvaril od leta 2018 do danes. Razstava bo na ogled do 19. septembra. Slikar iz Ljubljane, ki bo novembra praznoval 85 let, je po duši liričen človek, vendar hkrati tudi zelo družbeno angažiran umetnik. Njegove zgodbe so prikaz

zdajšnjega časa in prostora, v katerem živimo. O tem nam govorijo tudi naslovi del, kot so *Oblakidima - Evropi gori pod nogami*, *Moja domovina - kako naslikati vse, kar je...*, *Sledi nasilja je zabrisal čas*, ki gledalca aktivno usmerjajo k razmisleku o sodobnih družbenih vprašanjih. "Vsaka slika nagovarja gledalca in mu omogoči neki širši pogled na stvari, da

Foto Mediaspeed

ji prisluhne, vstopi vanjo, da začuti, kaj mu želi povedati, sporočiti, čeprav gre za slikarjevo notranja, intimna doživetja. Niko Grafenauer ga je lepo opisal kot 'slikarja modernistične smeri in večnega iskalca samega sebe oziroma sebe znotraj sveta', so sporočili iz

galerije. Jemčev likovni jezik je minimalističen. Zavezan je abstrakciji. Metafore, simboli, likovni znaki, linije, vijuge, loki so Jemčevi slikovni sveto in imajo velik pomen v umetnikovi likovni govorici ter so ključni elementi v njegovih delih. Zgodbo gradi na osnovnih geometrijskih likih (krog, trikotnik in kvadrat) in primarnih barvah (rdeča, rumena, modra) kot mavrični skali. V slikarstvu ga zanima predvsem vprašanje svetlobe, ki je v največjem nasprotju s temo in ki ima v njegovem jeziku simbolov velik, skoraj univerzalen pomen. Simbolika je na splošno pomemben element v njegovem slikarstvu.

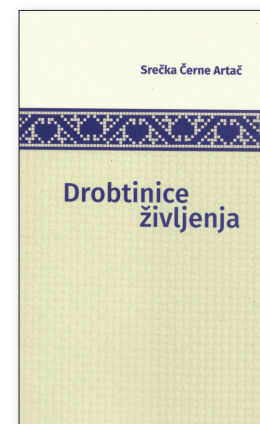
"Za Jemca bi lahko rekli, da je slikar svetlobe in luči. Svetloba mu pomeni svobodo. Bela barva je nič, iz katerega se lahko razvije vse. Je absolutna, pomeni odsotnost in hkrati vrhunec barv. V jeziku simbolov bela barva pomeni tišino, mir. V

občutij, emocij, ki so znotraj njega in ki jih deli s svetom. "Njegova umetnost nosi jasno sporočilo, ki kljub vsem tegobam tega sveta človeku prinaša neko upanje na svetlejšo prihodnost", so še zapisali v galeriji.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

Nova pesniška zbirka

Srečka Černe Artač
Drobtinice življenja

"Izbrane pesmi prinašajo drobtinice življenjskih opažanj in modrosti, ki ostanejo na mizi, pogrnjeni s prtom besedne vezenine."

DROBICI DOMAČE ZGODOVINE (72)

Dimitri Tabaj

Plemiški priimek Braunizer (6)

Škof Ravnikar - "oče slovenske proze", ki je dvignil na višjo raven govorjeno in pisano slovenščino - je znan po svojih prizadevanjih za uveljavljanje enakopravnosti slovenščine v tržaški škofiji. "Ako je kdo uporabljal kako tujo besedo, popravil mu jo je takoj, pristavljajoč, da ni slovenska, da tako pokvarjeno govorjenje za Slovenca ali Hrvata ni dostojno", piše v knjižici, ki jo je Družba sv. Mohorja izdala v spomin na razkritje spominske plošče tržaškemu škofu Matevžu Ravnikarju na rojstni hiši na Vačah leta 1890. Ravnikar je bil učitelj, nabožni pisec, zbiratelj ljudskih pesmi in blaga - vnet slavist - sodeloval je z Vodnikom, Dobrovskyjem, Metelkom, Kopitarjem in Zoissom, kateremu je bil osebni prijatelj. Ravno z Zoissom in Ko-

Razne veje družine Braunizer pl. Braunthal so se naselile tudi v Istri, Furlaniji in celo v Avstriji. Avstrijska veja še obstaja: kot zanimivost naj omenimo, da je inž. Arnulf Braunizer pl. Braunthal bil mož hčere dunajskega znanstvenika Erwina Schrödingerja, enega največjih fizikov vseh časov, znanega po odkritjih na področju kvantne fizike in po znameniti Schrödingerjevi valovni enačbi. Na sliki je Schrödingerjeva hči Ruth v sredini, ob njej sta mož Arnulf Braunizer in hčerka Verena. Slika je bila posneta na "Erwin Schrödinger-Symposiumu 2011", tj. na simpoziju, ki ga je ob 50-letnici smrti velikega znanstvenika priredil Mednarodni inštitut za matematiko in fiziko "Erwin Schrödinger" na Dunaju (vir: spletna stran centralne knjižnice za fiziko Univerze na Dunaju).

pitarjem je dosegel ustanovitev stolice za slovenski jezik in ljubljanskem bogoslovju leta 1815. Kopitar je o njem napisal: "Spes mea, vnet slavist, mož, kakor ga kranjska literatura še ni imela, tiha in temeljita glava". V omenjeni knjižici beremo: "Vender se nikoli ni prevzel, nikoli ni pozabil, da 'biti slovenske krvi, bodi Slovencu ponos'. Nikdar se ni sramoval, da je priprostih starišev in priprostega slovenskega naroda sin.

— Takrat so bili za nas žalostni časi; malokateri mož se je brigal za slovensko knjigo. A v teh žalostnih časih se je posebno Ravnikar krepko trudil in na vsi moč zanimal za izobrazitev našega milega slovenskega jezika in za slovenskega slovstva razcvit. Zares redki so bili možje, ki bi za Ravnikarjevo dobo bili skrbeli za slovenske knjige. V tem slabem času nahajamo neumorno delalnega moža — našega Ravnikarja, ki je vzlic vsem svojim častnim in težavnim službam prikratil si še toliko prostega časa, da se je jako pridno pečal s slovensčino, likal in pilil jo neprenehoma, kakor skoro nobeden njegovih sovrstnikov. Večina njegovih knjig je

Inž. Arnulf Braunizer pl. Braunthal (levo) s prof. Wolfgangom Kerberjem na simpoziju v spomin na češkega fizika Georga Placzeka leta 2005 v Brnu (vir: spletna stran centralne knjižnice za fiziko Univerze na Dunaju).

namenjena prostemu narodu, šolam in nedolžni mladini. Pisane so pa tako lepo v čisti slovenščini, po domače in v duhu našega jezika, da pred njim še nobeden pisatelj slovenski ni pisal tako. Ravnikar je celo prekosil slavnega Vodnika, tako, da je ta na svoja stara leta svoje pesni popravil po tistem jeziku, ki ga je pisal Ravnikar. /.../ Prva velika zasluga Ravnikarjeva je, da je prejšnjemu tujčevanju napovedal boj s tem, ker je jel sam čisto materinščino govoriti. /.../ Druga velika zasluga Ravnikarjeva je, da je začel sam pisati ter na svetlo dajati knjige slovenske — in kakor smo že omenili — v čistem, milo zvočnem narodovem jeziku". Braunizer je postal njegov najožji sodelavec, prošt, konzistorialni svetnik in prosinodalni spraševalec. Msgr. Klincec o njem poroča, da ga je cesar imenoval za cesarsko-kraljevega gubernialnega svetnika v Zadru in mu podelil dvorno diplomu z zlato medaljo, katere sta bila nositelja v celi škofiji edino on in škof Ravnikar. Jožef Benedikt Braunizer pl. Braunthal je umrl v Trstu 23. novembra 1844. Iz knjige Nobilita' della Contea (Geromet, Alberti - Edizione della Laguna) izvemo, da so se razne veje družine Braunizer pl. Braunthal naselile tudi v Istri, Furlaniji in celo v Avstriji. Avstrijska veja še obstaja: kot zanimivost naj omenimo, da je bil inž. Arnulf Braunizer pl. Braunthal mož hčere dunajskega znanstvenika Erwina Schrödingerja, enega največjih fizikov vseh časov,

Avstrijski bankovec s podobo velikana sodobne fizike Erwina Schrödingerja. Njegova hči Ruth je bila poročena z inž. Arnulfom Braunizerjem. Danes počivajo vsi v istem grobu v Alpbachu na Tirolskem.

znanega po odkritjih na področju kvantne fizike in po znameniti Schrödingerjevi valovni enačbi. Med prvo svetovno vojno se je Schrödinger bojeval na Soški fronti (Gorica, Devin, Sesljan, Prosek) in pisal vojni dnevnik. Schrödingerjeva hči Ruth je po smrti očeta veliko prispevala k razumevanju in vrednotenju njegove intelektualne dediščine. Obe družini - Schrödinger in Braunizer - sta znani tudi po svojem antinacizmu v času tako imenovanega Anschlusa (tj. priključitve Avstrije Tretjemu Reichu). Ruth in Arnulf Braunizer pl. Braunthal sta oba umrla avgusta lani in počivata na pokopališču v Alpbachu na Tirolskem - v grobu, v katerem je pokopan tudi fizik Erwin Schrödinger. Njuni otroci se imenujejo Andreas, Leonhard, Bernardette in Verena.

Matevž Ravnikar, Sgodbe Svetiga Pisma za mlade ljudi - V Ljubljani, 1815.

Knjižica, izdana v spomin na razkritje spominske plošče pokojnemu tržaškemu škofu Matevžu Ravnikarju na rojstni hiši na Vačah leta 1890.

13. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin (3)

Modrica Talija se je poslovila od lepega mavhinjskega trga

Očarljivo ozračje, ki nas v mislih in domišljiji spremi marsikam in ga znajo tako uživati ustvariti le gledališke predstave, se je v nedeljo, 7. julija 2019, v temini večera na mavhinjskem trgu žal razblinilo, kot se milni mehurčki. Končal se je namreč 13. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin, ki ga je kot vselej z veliko prizadevnostjo in zagonom priredilo Športno kulturno društvo Cerovlje - Mavhinje v sodelovanju Slovenske prosvete iz Trsta, Zveze

domači obsoški vasi. Režijo je tudi tokrat podpisala mentorica Kristina Di Dio, ki je aktivno soudeležena pri tem sovodenjskem gledališkem preporodu. Predstava ima kar nekaj humornih utrinkov, ki jih je režiserka poudarila, da bi komično obarvala celoto, saj se gledalci večkrat zadržijo le pri tej površinski plasti in prezrejo globlji smisel celotnega teksta. Le-tega so sovodenjski igralci, sicer dokaj nedosledno, podajali v knjižnem jeziku in narečju. Najbolj se je v sočni jezi-

flegmatičen delomrznež Carmelov brat Chico (Peter Figelj), ko se zave, da se nona sploh ne zmeni za vse te smrti. Še nadalje misli le na hrano in našteva, kaj bi vse lahko pojedla ob sobotah, nedeljah ...

Zadnji tekmovalni dan na tokratnem Zamejskem festivalu amaterskih dramskih skupin je bil v soboto, 6. julija, pod šotorom, ker bližajoče se grmenje ni obetalo nič dobrega. Ker je svoj nastop odpovedala v programu navedena Dramska skupina KPD Bazovica, Slovenski dom KPD Bazovica (Reka), s predstavo *Srečno, mladoporočnica!* A. P. Čehova, je sklepne akorde tekmovalnega sporeda zaigral le

dramski odsek PD Štandrež, edina gledališka skupina, ki se je festivalu udeležila z dvema celovečernima predstavama. Pred kar velikim številom občinstva, ki se ni ustrašilo neprijetnega vremena, je uprizoril "nostalglično komedijo" slovenskega avtorja Toneta Partljiča, *Čaj za dve*. Pod režijo tega dela, prežetega z razpoznavnim realistično ironičnim nadihom Partljičevega humorja, se je podpisal Jože Hrovat, član gledališkega ansambla SNG Nova Gorica, ki je zvest umetniški spremljevalec štandreških komedijantov od l. 2004, ko mu je vajeji vodenja prepustil njihov dolgoletni režijski mentor Emil Aberšek (1950-2017). Komedija je premierno zaživela na štandreškem odru januarja l. 2018. Hrovat je domiselno in učinkovito vodil igralce po tej spretno napisani Partljičevi komediji in primerno poudaril tako ožne kot humorne trenutke, ki jih doživljajo protagonisti v domu za ostarele. Tam ima nekatere privilegije, proti plačilu seveda, kot npr. enoposteljno sobo in popoldanski približek, skode-

Gledališka skupina KD Sovodnje, *Nona* / foto damj@n

slovenskih kulturnih društev, Primorskega dnevnika, Dežele Furlanije Julijske krajine in Urada republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Pokroviteljstvo mu je dala Občina Devin - Nabrežina. Od 26. junija do omenjene nedelje se je na dveh odrih, na trgu pod domačim zvonikom in bujnima krošnjama stoletne lipe in kostanja in pod šotorom na dvorišču nekdanje osnovne šole Josip Murn Aleksandrov, zvrstilo 14 ljubiteljskih gledaliških skupin - in prav toliko predstav -, štiri otroške, tri mladinske in sedem odraslih, ki so odraz ustvarjalnega dela na Goriškem, Tržaškem, Videmskem in avstrijskem Koroškem. Vseh nastopajočih je bilo nad 160. Skupno število mentorjev, režiserjev in vseh zakulisnih delavcev je bilo nad 70. Poleg njih pa je na obeh prizoriščih vse dni bila dejavna zelo velika skupina izjemno požrtvovalnih članov domačega društva, ki so večer za večerom skrbeli za nemoten potek festivala, ki vsako drugo leto, od l. 1995, prikazuje, kako živahno je v našem malem zamejskem prostoru tudi gledališko ustvarjalno delo. Preden opišemo sklepni del festivala, pogledajmo na dogajanje zadnjih festivalskih dni.

Petek, 5. julija 2019. Na odru pod zvezdnatim nebom je zagospodovala stoletna, vedno lačna nona. Lik požrešne none, zaradi katere propade vsa njena družina, je opisan v "krutem" delu *Nona* Roberta Cossa (1934), enega izmed najbolj priljubljenih sodobnih argentinskih dramatikov. Komedijo, ki pod krinko nenasične none razgalja izčrpavajoči režim oz. državni stroj, ki neusmiljeno srka vse življenjske sokove svojim državljanom in jih privede ne samo do gospodarskega in finančnega propada, ampak tudi do moralno etičnega, je prikazala **Gledališka skupina Kulturnega društva Sovodnje** iz Sovodnje ob Soči, ki je pred nekaj leti zagnano obnovila gledališko dejavnost v

kovni klenosti oglašala nona, in sicer v malce "posebni" italijanščini, ki je tudi vzbujala smeh. Okoli noninega lika se seveda suče vse odrsko dogajanje. Temu izzivu je bil kos Jožef Pipan, ki mu je režiserka dodelila vlogo požrešne stare matere. Izmed vseh igralcev je bil še najbolj pristen. Zelo dobro je prikazal nonino nenasitnost in njeno popolno pomanjkanje sočustvovanja z ostalimi družinskimi člani, ki garajo zaradi bolezni, izčrpanosti ali strupa, namenjenega noni; tega po pomoti spije ravno njena uboga, neomožena hči Anyula (za nono je ta strupeni napitek le dobra, grenka pijača!). Vsa družina noninega vnuka Carmela (Erik Figelj) popolnoma propade, Carmelova žena Marija (Alida Pason) po smrti moža odide v drugi kraj k sestram, njena mlada hči

uprizoril "nostalglično komedijo" slovenskega avtorja Toneta Partljiča, *Čaj za dve*. Pod režijo tega dela, prežetega z razpoznavnim realistično ironičnim nadihom Partljičevega humorja, se je podpisal Jože Hrovat, član gledališkega ansambla SNG Nova Gorica, ki je zvest umetniški spremljevalec štandreških komedijantov od l. 2004, ko mu je vajeji vodenja prepustil njihov dolgoletni režijski mentor Emil Aberšek (1950-2017). Komedija je premierno zaživela na štandreškem odru januarja l. 2018. Hrovat je domiselno in učinkovito vodil igralce po tej spretno napisani Partljičevi komediji in primerno poudaril tako ožne kot humorne trenutke, ki jih doživljajo protagonisti v domu za ostarele. Tam ima nekatere privilegije, proti plačilu seveda, kot npr. enoposteljno sobo in popoldanski približek, skode-

Dramski odsek PD Štandrež, *Čaj za dve* / foto damj@n

Marta (Francesca Malic) umre zaradi bolezni, ki si jo je nalezla ob opravljanju "najstarejše obrti". Propade tudi kramar Francisco (Saša Klanjšček), ki so ga z zvijačo oženili z nono, da bi se je znebili, a morajo nato še njega vzdrževati, ker se mu ob zaprtju kioska in ob nenehni misli na nonino dediščino (ki je seveda ni) zmrača um. Kroglo si požene v glavo tudi

liko čaja, le upokojena igralka, fina, pedantna ženska, Jasmina Rudolf (Mojca Dolinšek), ki živi le od spominov na nekdanjo gledališko slavo, za katero je žrtvovala tudi ljubezen. Izraža se v knjižni slovenščini in jo vznemirjajo vsi pritrilni izrazi. Njen mir se razblini, ko jo direktorica doma (Dominika Prijatelj) prosi, če bi v njeni sobi za nekaj dni lahko name-

stili preprosto ženo, kmetico Angelo Berdon (Polonca Cijan), ki govori v sočnem narečju. V igralkino sobo tako pljuskne val pristnega življenjskega toka, ki jo najprej pošte- no vrže s tira, potem pa prizemlji, da končno spozna, kaj je pravo, resnično življenje. Pri tem "na stara leta" okusi celo sladkosti ljubezni, ko

rošec, ki je vse dni spremljal festival kot eden izmed treh članov žirije. Uvodoma je v narečni govorici razpredel nekaj misli o neizmerni lepoti gledališča "Kaku lepo je gledališče... Na odri cajt nikdar ne mine..." Odlomek je vzlet iz predstave *Triestiner*, v tržaškem narečju. Tekst, ki blagodejno vpliva na dušo, je napisal tržaški italijanski pisatelj Massimiliano Forza, ki je bil prisoten med gledalci, v kraško narečje pa

dušo in za našo ustvarjalnost", je kleno pristavila Kobalova. Med prireditvijo so se na platnu prikazovale fotografije z utrinki iz predstav, ki so se udeležile letošnjega festivala. Fotografije sta prispevala Marko Civardi in Radivoj Mosetti iz Fotokrožka Trst 80, ki sta s svojimi fotografiskimi izdelki opremila tudi brošuro letošnjega festivala v Mavhinjah. Dobrodošel gost slovenskega nedeljskega večera je bil Danijel Ma-

Anja Colja, Paolo Antonič, Sanja Vogrič, Samanta Kobal, Franko Korošec in Danijel Malalan / foto damj@n

ga je pretil sam Korošec. Korošec je gledalcem prikazal tudi malce bolj grenko stran gledališke umetnosti, ko je iz monologa Zijaha Sokolovića *Glumac... je glumac... je glumac* ponudil v razmislek dejstvo, da je igralski poklic premalo cenjen. Na oder je k sebi povabil svoji kolegici žirantki, dramaturginjo Samanto Kobal, večkratno članico mavhinjske festivalske komisije, in talentirano ljubiteljsko igralko in režiserko Sanjo Vogrič, ki je bila prvič v žiriji, festivala pa se je prvokrat udeležila l. 2013 kot igralka. Zraven njiju sta na oder stopila še pred-

sednik ŠKD Mavhinje Paolo Antonič in odbornica Anja Colja, ki je vsak večer z izbranimi besedami predstavila nastopajoče skupine (nekajkrat je namesto nje v tej vlogi nastopila tudi mlada Maja Grilanc). Sanja Vogrič upa, da bodo letošnje nastopajoče skupine vztrajale na umetniški poti in na prihodnjem festivalu pokazale napredek, saj tudi to je za smisel tega festivala. Samanta Kobal se je navezala na uvodne besede o gledališču, "ki gleda, išče nekatere stvari, ki so aktualne, v katerih živimo, se o njih preizprašuje, jih skozi svoje sito podaja naprej in od nas terja nekatera vprašanja in razmisleke". Sama meni, da so tovrstni festivali nujno potrebni zato, da "se srečujemo in tkemo prijateljske vezi, da vidimo, kdo smo, kaj počnemo, da se na neki način primerjamo, pretehtamo, ali smo boljši ali slabši, da gojimo jezik, ki nam je bil položen v zibelko, ki nas označuje in tvori naše korenine", pa tudi zato, "da se zabavamo in pogledamo, kje so mejave naše ustvarjalnosti in do kam lahko še gremo". Taki festivali "morajo nujno biti za našo

lalan, gledališki in filmski igralec, pevec, voditelj raznih oddaj, mentor in pedagog na raznih gledaliških in lutkovnih delavnicah, zadnji dve leti umetniški koordinator Slovenskega stalnega gledališča Trst, od prvega julija za tri leta pa direktor SSG. Malalan živi in dela razpet med Trstom, Ljubljano in Krasom. Sodeloval je z marsikaterim gledališčem in pri tem oblikoval že več kot 70 gledaliških vlog; tudi filmsko platno mu ni tuje. Kot pevec je nastopil na več glasbenih festivalih. Redno sodeluje z raznimi televizijskimi in radijskimi postajami. Prejel

Predsednik ŠKD Cerovlje-Mavhinje s člani komisije / foto damj@n

sednik ŠKD Mavhinje Paolo Antonič in odbornica Anja Colja, ki je vsak večer z izbranimi besedami predstavila nastopajoče skupine (nekajkrat je namesto nje v tej vlogi nastopila tudi mlada Maja Grilanc). Sanja Vogrič upa, da bodo letošnje nastopajoče skupine vztrajale na umetniški poti in na prihodnjem festivalu pokazale napredek, saj tudi to je za smisel tega festivala. Samanta Kobal se je navezala na uvodne besede o gledališču, "ki gleda, išče nekatere stvari, ki so aktualne, v katerih živimo, se o njih preizprašuje, jih skozi svoje sito podaja naprej in od nas terja nekatera vprašanja in razmisleke". Sama meni, da so tovrstni festivali nujno potrebni zato, da "se srečujemo in tkemo prijateljske vezi, da vidimo, kdo smo, kaj počnemo, da se na neki način primerjamo, pretehtamo, ali smo boljši ali slabši, da gojimo jezik, ki nam je bil položen v zibelko, ki nas označuje in tvori naše korenine", pa tudi zato, "da se zabavamo in pogledamo, kje so mejave naše ustvarjalnosti in do kam lahko še gremo". Taki festivali "morajo nujno biti za našo

vrsto nagrad. Mavhinjskemu občinstvu je s čustvenim poudarkom podaril glasbeni poklon, pesem *Le da nihče ne izve* iz romantičnega musicala *Zadnjih pet let* Jasona Roberta Browna, ki ga je SSG v koprodukciji s SNG Nova Gorica in Glasbeno matico ter v režiji mlade Jasmin Kovic (korepetitorica je bila Andrejka Možina) postavil na oder v komaj minuli sezoni. Spet pa bo v programu naslednje sezone 2019/2020 (decembra v SSG Trst, nato pa v Novi Gorici v SNG). V njem sodeluje igralka Patrizija Jurinčič Finžgar. Na mavhinjskem festivalu Malalan ni nikdar igral, bil pa je voditelj enega izmed sklepnih večerov, mentor pri Benškem gledališču, letos pa s mentorom pri predstavi *Taka gripa, da te skipa* v izvedbi otroške dramske skupine Škamperle, Grbec, Barkovlje. Zaujal je, da se v vlogi direktorja oz. umetniškega koordinatorja SSG dobro znajde; v gledališču (to je njegova najdaljša delovna pogodba!) je sicer vedno pestro in "vroče".

S 1. strani Skupna slovesnost

Tokratno obletnico so sooblikovali krovni organizaciji SKGZ in SSO, ki sta izraz civilne družbe Slovencev v Italiji, pa tudi stranka Slovenska skupnost, ki se je vsa pretekla desetletja redno spominjala obletnice požara, a tudi ostale slovenske in italijanske ustanove, ki negujejo spomin na Narodni dom. "Želeli smo si oblikovati skupno komemoracijo, in sicer tako svečanost, ki želi biti povezovalna in odprta za vse ostale tržaške skupnosti", sta na začetku slovesnosti povedala predsednik SSO Walter Bandelj in predsednica SKGZ Ksenija Dobrila. Spomin na 99-letnico požiga našega, slovenskega hrama se je udeležilo veliko število visokih gostov, županov, javnih upraviteljev ci-

Stefania Baretta in Marino Marsi sta s kleščami odstranila venec italijanskih desničarjev, ki je bil pritrjen z kaljenjeno verigo (foto JMP)

vilnih in cerkvenih oblasti. Poleg najvišjega gosta, predsednika Republike Slovenije Boruta Pahor-

ja, so bili prisotni župan Občine Trst Roberto Dipiazza, minister RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Peter Jožef Česnik, podpredsednik deželne vlade Riccardo Riccardi, senatorka Tatjana Rojc, poslanec RS Felice Žiža, veleposlanik RS v Rimu Bogdan Benko, generalni konzul Vojko Volk, veleposlanik Iztok Mirošič, deželna svetnika Igor Gabrovec in Danilo Slokar, rektor tržaške univerze Maurizio Fermeglia, konzul RS v Milanu Zorko Pelikan, predsednik Italijanske unije Maurizio Tremul ter 105-letni pričevalec krutega dogodka, ki je 13. julija leta 1920 pretresel našo

Foto damj@n

Walther Bandelj, Ksenija Dobrila in Tatjana Rojc (foto JMP)

skupnost, pisatelj Boris Pahor. Svoj pozdrav sta prinesla tudi župan Roberto Dipiazza in podpredsednik Dežele FJK Riccardo Riccardi. Župan je poudaril predvsem dobro sodelovanje s slovensko narodno skupnostjo v preteklih letih, spomnil na pomembni koncert treh predsednikov na Velikem trgu leta 2010, ki je združil tri narode. Prav tako je tudi Riccardi omenil plodno sodelovanje med Deželo FJK in RS ter povedal, da si bo Dežela FJK prizadevala glede zajamčenega zastopstva slovenske narodne skupnosti na deželni in državni ravni. Sklenil je, da je o tem prepričan tudi guverner FJK Massimiliano Fedriga, ki žal "zaradi drugih obveznosti" ni bil prisoten. Sicer se je Massimiliano Fedriga srečal z Borutom Pahorjem pred slovesnostjo, toda prisotnost načelnika deželne vlade v Narodnem domu bi bil pomemben in močan znak za mir, sodelovanje in skupno sobivanje slovenskega in italijanskega naroda. Na vrsti je bil govor predsednik republike Slovenije Boruta Pahorja. Predsednik je dejal, da ga je močno razveselilo, ko sta mu predsednika krovnih organizacij povedala, da bodo letošnjo prireditev prvokrat skupno priredile organizacije slovenske manjšine. Zato je s še večjim veseljem sprejel njuno vabilo na slovesnost. Pahor si želi, da bi 100. obletnico

bistvo evropske ideje, in si prizadevamo za vse, kar nam je skupno, v korist miru in blaginje za prihodnost naših otrok. Ob tem se je predsednik zavzel, da v pripravih na visoko obletnico Narodnega doma vsi pristojni storijo, kar je potrebno, in da se v Narodni dom vrne življenje. Po dolgem aplavzu je bil na vrsti slavnostni govornik, zgodovinar Raoul Pupo, ki si je s svojim govorom (objavljamo ga v celoti) prav tako zaslužil močno pliskanje.

prihodnje leto skupaj obeležila s predsednikom Italijanske republike Sergiom Mattarello, ter razkril, da z italijanskim predsednikom vzorno sodelujeta in rada povesta, da sta iskrena prijatelja, kar jima daje možnost, da jima tudi, ko so odnosi malce bolj napieti in retorika zaostrena, uspe ohranjati iskren dialog. Na koncu nagovora je predsednik poudaril, da je zdaj priložnost, da storimo vse, kar je v naši moči, da zlasti zaradi preizkušnje, ki so pred nami, okrepimo tisto, kar je

bistvo evropske ideje, in si prizadevamo za vse, kar nam je skupno, v korist miru in blaginje za prihodnost naših otrok. Ob tem se je predsednik zavzel, da v pripravih na visoko obletnico Narodnega doma vsi pristojni storijo, kar je potrebno, in da se v Narodni dom vrne življenje. Po dolgem aplavzu je bil na vrsti slavnostni govornik, zgodovinar Raoul Pupo, ki si je s svojim govorom (objavljamo ga v celoti) prav tako zaslužil močno pliskanje.

Britanski BBC snema dokumentarec o pisatelju Borisu Pahorju, zadnji živi prič požiga Narodnega doma; književnika sta prisrčno pozdravila predsednik RS Borut Pahor in deželni svetnik SSK Igor Gabrovec

Foto JMP

Na proslavi so bili prisotni tudi najmlajši predstavniki naše narodne skupnosti, ki so se ponosno slikali s predsednikom (foto JMP)

"Tukaj smo, da ponovno potrdimo naša civilna prizadevanja v sedanosti"

Kot vsako leto smo se tudi danes - demokratični državljani različnih jezikov in nazorov - zbrali na tem mestu, da bi se spomnili ene izmed tragedij, ki so zaznamovale zgodovino 20. stoletja vzdolž jadranskega obmejnega prostora. Pravim mu obmejni prehodni prostor in ne meja, naj bo to vzhodni ali zahodni, ker gre za območje prekrivanja in kontaminacij, kar se je skozi stoletja dogajalo vzdolž obale vzhodnega Jadrana. Temu obmejnemu prehodnemu prostoru so v 20. stoletju meje držav, ki so obstajale v službi nacije, povzročile neprestano nasilje, razdelile so, kar je bilo združeno, in so nadalje skušale uničiti sledi pluralnosti, ki so ostale na "napačni strani" meje. In ravno zaradi tega, ko ponovno slišimo govoriti o mejah, ki bi jih bilo treba utrditi, nas po hrbtu lahko spreleti le srh.

Torej na tej obmejni zemlji predstavlja požig Narodnega doma simbol, ki ima več pomenov. Danes se na primer nahajamo na sedežu univerze, ki izreka svojo odprtost svetu in v katerem je prisoten tudi pomemben znak slovenske skupnosti v Trstu. Nismo pa v Narodnem domu tistega časa, pred sto leti, kot tudi tržaška slovenska skupnost ni več taka kot nekoč: številna in uspevačica. "Veliko poenostavljanje", ki je uničilo množično bogastvo Srednje Evrope, je krepko udarilo tudi vzdolž jadranskega obmejnega

prostora in tragični dogodek iz leta 1920 zagotovo predstavlja eno izmed povezovalnih točk med lokalnimi dramami in napačno zgodovino 20. stoletja.

Požig Narodnega doma je za Slovence in Hrvate pomenil začetek obdobja zatiranja in preganjanja nacionalnih manjšin v 20. in 30. letih prejšnjega stoletja in velja za eno izmed najhujših v Evropi.

Po prvi svetovni vojni so vsi prebivalci tega obmejnega prostora dejansko živeli na križišču nesprejemljivega podajanja nasilja med dvema jadranskima obalama: zatiranje hrvaških narodnjakov v Dalmaciji, ki jo je takrat zasedla italijanska vojska, njihov izgon v Split, posledični in stalni izgredi z lokalno italijansko manjšino, ki so svoj višek dosegli 12. julija s smrtjo dveh italijanskih mornarjev, fašistično maščevanje s požigom Narodnega doma v Trstu in v Puli ter protislovanski pogrom na D'Annunzievi Rijeki. Silovita sekvenca dogodkov, ki dobro ponazarja brutalno in neobvladljivo klimo tistega časa.

Za italijanske nacionaliste pa je ta dogodek pomenil konec nekega krajšega obdobja, ki se je začel maja 1915 s požigom Piccola in italijanskih narodnjaških organizacij, kar naj bi simboliziralo konec italijanskega iredentizma. Mnogi tistih, ki so leta 1915 obupali, so bili leta 1920 prisotni pred gorečim Narodnim domom. Niso bili tam samo iz radovednosti, pač pa iz za-

dovoljstva. Niso bili vsi fašisti, ali vsaj še ne, kajti v tistem obdobju je bilo fašistov le za peščico in protislovanstva se niso spomnili sami: obstajal je že prej in povojno nasilje orožja je samo sledilo predvojnemu nasilju besed, retoričnemu poteku nestrpnosti in dehumanizaciji nasprotnika. Take lekcije ne bi smeli pozabiti niti danes, saj do fizičnega nasilja pride šele, ko so besede že zaorale ledino.

Fašisti, ki jih je vodil Francesco Giunta, so izkoristili pravo priložnost in tisto kriminalno dejanje je zanje postalo sprožilec zmogoslavnega uspeha: zaznali so splošno razširjeno nelagodje družbe, pokazali so, da so zmogni pretvoriti kolektivno sovraštvo v konkretna dejanja, za kar tudi niso naleteli na nasprotovanje države. Poleg same dinamike dogodka, ki ostaja nejasna in nedorečena, ravno tako kot v primeru palače d'Acursio, napadalcev niso nikoli kaznovali, prav nasprotno, s svojim podvigom so se zelo hvalili. V tem smislu predstavlja grmada Balkana pravi trenutek preobrata v italijanskem povojnem času, saj zapečati pajaštvo med državnim aparatom in fašizmom, ki bo privedel do propada liberalne države. Poleg sokrivde institucij pa poznamo tudi šibkosti nekega razdeljenega antifašizma. Ob napadu na slovenske sedeže ustanov so socialisti reagirali zelo raztreseno, bili so se pripravljani angažirati samo

v prid razrednim organizacijam. Po drugi strani so se Slovenci in Hrvati zaprli vase v brezupnem poskusu, da bi rešili vse, kar se je rešiti dalo. Secesije na Aventinu le-

Raoul Pupo (foto damj@n)

ta 1924 se tudi niso udeležili. To je povzročilo vse, obračunati pa so potem morali z režimom.

V zvezi s tem po navadi pravijo, da je v drugi polovici 20. let prejšnjega stoletja skvadrstično nasilje nadomestilo državno nasilje, kar je res, vendar ne povsem. Ševeda so bile protagoniste nasilja institucije, ki so na objemnem pasu spodbudile dvojno nasilje. Nasilje zatiranja, ki je zadelo vse italijanske državljane, ter specifično nasilje proti jezikovnim manjšinam. Bilo je nasilje zakonov, katerih namen je bil prizadevati tisto nacionalno dimenzijo,

ki je v prejšnjem stoletju postala jedro kolektivne identitete. Udeležili so ga v imenu neke domnevne prevlade latinske civilizacije, ki se je de facto pretvorila v barbarstva do žrtev in njihovih čustev, ki so bile podvržene ustrahovanju in preganjanju vsake sorte. Bilo je nasilje represije, ki je udarilo po tistih, ki so skušali nasprotovati tistem zakonom in tistemu režimu, kot pričata oba tržaška procesa. Poleg institucionalnega nasilja pa je bilo vedno prisotno nasilje skvadrstov, nasilje, ki je bilo pripravljeno eksplodirati v opomin tistim, ki so zakone spoštovali, pa vendar so stali na napačni strani: gre za odmevni primer Lojzeta Bratuža, ki so ga nečloveško umorili, ker je kljub dovoljenjem vodil slovenski pevski zbor.

Zakaj se po sto letih še vedno spominjamo teh dogodkov? Zakaj vseh tragedij 20. stoletja enostavno ne pospravimo enkrat za vselej v predal zgodovine?

Ko bi le lahko to naredili in prejšnje stoletje izročili izključno pozornosti raziskovalcev! Pa smo tukaj, zato da pomnimo, predvsem iz spoštovanja do enega izmed bolečih dogodkov tiste meje, ki je skupna slovenski in hrvaški skupnosti nekdanje Julijske krajine.

Tukaj smo vsi skupaj, ker smo antifašisti. Žal ne gre za anahronizem, kot da bi se pogovarjali o gveljih ali gibelinah. Še vedno moramo raztresene in zlonamerne

ljudi opozarjati, da, kar gledamo, je podoba fašizma: agresiven, nestrpen, morilski, nemoralen, ne samo zaradi korupcije, ki žal ni posebna specifika, pač pa ker je pokvaril odnose med pripadniki družbe, najprej z nacionalnim in nato še z rasističnim preganjanjem. Tukaj smo, ker še vedno moramo pomniti, da država, v kateri živimo, ni nevtralna, saj se je rodila iz boja proti nacifašizmu. In čeprav so državne institucije popustljive ali odpravljajo nastopanje tistih, ki se ošabno proglašajo za naslednike fašizma, izneverjajo same sebe in razlog svojega obstoja.

Požiga Narodnega doma se moramo spomniti, ker fašizem - kot smo ga poznali - se zagotovo ne bo vrnil v isti obliki, vendar zavedajmo se, da so mikrobi, ki so sprožili infekcijo, ponovno v krogu: to so politično sovraštvo, nestrpnost, nacionalni ekskluzivizem, iskanje grešnih kozlov, mit o neposrednem odnosu med poglavarjem in ljudstvom, pri čemer reprezentativne institucije enostavno preskočimo, neobzirnost zaradi porazdelitve in ravnovesja med oblastmi, rasizem.

Povsem neplodno je, da se sprašujemo, ali ima organizem naše demokracije dovolj protitelesc. Če smo danes tukaj, ni samo za to, da bi obeležili preteklost, pač pa za to, da ponovno potrdimo naša civilna prizadevanja v sedanosti.

Spominski Park miru

Opensko strelišče bo odslej v slovenskih rokah

Opensko strelišče je končno v rokah slovenske narodne skupnosti. Lepo novico so sporočili na kratki tiskovni konferenci v občinski palači v Trstu v sredo, 10. julija, na kateri so bili prisotni župan Roberto Dipiazza, ge-

neralni konzul Vojko Volk, podpredsednik občinskega sveta in svetnik stranke Slovenska skupnost Igor Švab, svetnica DS Valentina Repini in predsednica Zahodnokraškega rajonskega sveta Maja Tenze. Da bo strelišče upravljala slovenska narodna

skupnost, je obljubil prav župan Dipiazza leta 2004. Zadeva je bila bolj zapletena, kot si je mislil, saj je bilo strelišče vojaška država na last in so ga zato morali najprej prepisati na Občino Trst, kar se je, po številnih sejah in birokratskih poti, zgodilo šele letos. Občina je torej formalno oddala ključne za nedoločeno čas upravljanja združenju VZPI-AN-PI, ki bo z dogovorom s slovensko narodno skupnostjo skrbel za ta prostor. Župan je bil zadovoljen in poudaril, da je to pomemben korak za združen spo-

Foto MČ

min s slovensko narodno skupnostjo in le eden od pomembnih ciljev v teh letih. Spomnil se je namreč na skupni obisk slovenskih in italijanskih županov po krajih spomina, prvi prevod županskega govora na dan spomina v Rižarni v slovenski jezik in zgodovinski koncert ob prisotnosti treh predsednikov na Velikem Trgu leta 2010. Tudi prihodnje leto si župan želi velik dogodek v spomin na 100.

letos. Občina je torej formalno oddala ključne za nedoločeno čas upravljanja združenju VZPI-AN-PI, ki bo z dogovorom s slovensko narodno skupnostjo skrbel za ta prostor. Župan je bil zadovoljen in poudaril, da je to pomemben korak za združen spo-

Stranka Slovenska skupnost o Parku miru

Slovenska skupnost pozdravlja novico, da se zgodba o uresničitvi spominskega Parka miru končno le bliža srečnemu koncu.

Prvi načrt in obveza za Park miru segata namreč že v obdobje, ko je bil v Trstu župan Illy in se je pisal takratni občinski prostorski načrt. Župan Dipiazza je potem nadaljeval delo, ki pa se je vlekle celih 22 let. Očitno razne občinske uprave niso dobile pri sogovornikih prave dobre volje, da bi se zadeva rešila v doglednem času.

SSK je mnenja, da se je pri organizaciji občinske tiskovne konference in pri vabilih nanjo tudi nekaj hudo zalomilo. Lepo in prav je, da sta bila zraven oba slovenska svetnika in da je bil zraven slovenski generalni konzul, saj so bile žrtve tudi iz krajev, ki spadajo k slovenski državi. Gotovo pa je nenavadno, in to obžalujemo, da ni bil nanjo vabljen predsednik vzhodnokraškega rajonskega sveta, Marko Deluisa, ki je teritorialno pristojen za Park miru, ko pa je bila zraven tudi predsednica sosednjega rajonskega sveta. Nenavadno je tudi, da ni bil nanjo vabljen tudi bodoči upravitelj Parka miru, se pravi ANPI-VZPI.

V petek, 19. julija, v deželni palači Pogovor o volilnih zakonih in predstavitev knjige

Kot smo že poročali, bo v petek, 19. julija, v dvorani Tessitori na Oberdankovem trgu 5 v Trstu ob 17.30 srečanje o političnem zastopstvu narodnih manjšin v Italiji. Ugledni predstavnik francosko govoreče skupnosti iz Doline Aoste univ. prof. Robert Louvin bo v italijanskem jeziku predstavil pravila za evropske volitve in za volitve v parlament, deželne, pokrajinske ter občinske svete v deželah s posebnim statutom Dolina Aoste in Tridentinska – Južna Ti-

rolska, kjer živijo francosko,

nemško (tudi Walsjerji!) in ladinško govoreče skupnosti. Zaradi

snujočih dodatnih, zelo zaskrbljujočih volilnih reform se bo razgovor seveda raz-

širil še na naš slovenski položaj. Srečanje prireja Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček iz Trsta in Krožek Anton Gregorčič iz Gorice, sodi pa v projekt Zastavimo skupne moči za skupne cilje v sklopu izrednega razpisa za izvedbo pobud za ovrdenjenje in širjenje rabe slovensščine. V isti projekt spada tudi nova, 50. publikacija knjižne zbirke Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček. Gre za zbornik *Boj*

za narodne pravice in demokracijo. Povojno obnavljanje političnega življenja Slovencev v sedanjih mejah Italije.

Knjigo z bogatim slikovnim gradivom je uredil Ivo Jevnikar, v njej pa je sedem razprav, ki so jih napisali zgodovinarji in publicisti Nevenka Troha, Raoul Pupo, Nina Lončar, Peter Černic, Ivo Jevnikar, Viljem Černo in Erik Dolhar.

Krstna predstavitev zbornika, ki bo na razpolago brezplačno, bo v ponedeljek, 22. julija, na tiskovni konferenci ob 11.30 v Sinji dvorani palače deželnega sveta, Trg Oberdan 6 v Trstu.

Obvestila

Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček in Krožek Anton Gregorčič vabita na srečanje o političnem zastopstvu narodnih manjšin v deželah s posebnim statutom Dolina Aoste in Tridentinska – Južna Tirolska. V italijanščini bo predaval nekdanji predsednik deželne svete Doline Aoste univ. prof. Robert Louvin, sledi razprava. V petek, 19. julija, ob 17.30 v dvorani Tessitori, Trg Oberdan 5 v Trstu. Srečanje sodi v projekt Zastavimo skupne moči za skupne cilje.

Krožka Virgil Šček in Anton Gregorčič vabita v ponedeljek, 22. julija, na tiskovno konferenco za predstavitev zbornika Boj za narodne pravice in demokracijo, Povojno obnavljanje političnega življenja Slovencev v sedanjih mejah Italije, ki je izšel v zbirki Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček v okviru projekta Zastavimo skupne moči za skupne cilje. Začetek ob 11.30 v Sinji dvorani v palači Deželne svete Furlanije Julijske krajine na

Trgu Oberdan 6 v Trstu.

Darovi

V spomin na drago Bojano Škerk Simčič daruje N. N. 500 evrov za Vincencijevo konferenco.

Za društvo Rojanski Marijin dom darujejo: Alenka Kravos Rudež 50 evrov, družina Alojz Debelis 20 evrov in družina Frančeski 30 evrov.

Za rojansko glasilo Med nami: Sonja in Drago Ukmar 30 evrov in I. K. 10 evrov.

Misijonski krožek Rojan je prejel: Za slovenske misijonarje: sestra Jelka – Mengeš 30, župnija Selce 5, N. N. 40 evrov.

Za patra Jožeta Mlinariča – Ruanda: U. M. M. 50 evrov. Za sestro Mojco Karničnik – Kongo: U. M. M. 50 evrov. Darove lahko nakažete tudi na: ZADRUŽNO KRAŠKO BANKO IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948 Codice BIC: CCTSIT2TXXX Misijonski krožek Rojan ul. Corderoli 29 34135 Trst

Iz naših občin...

Dolina

Lista Skupaj je že na delu in že uresničuje volilne obljube. Svetnik SSK na listi Skupaj, Davide Štokovac, ki je z novim mandatom postal tudi odbornik za okolje, prostor, urbanizem, premoženje in srenje, se je že v prejšnjem mandatu zavzemal za nov prometni načrt, ki bi uredil kritične točke v dolinski občini. Na zadnji seji so v občinskem svetu vnesli postavko v rebalans proračuna in tako dobili sredstva za pripravo načrta, ki ga bodo pripravili specializirani tehniki. To je prvi korak za varnejše življenje naših občanov, je povedal Štokovac. Prometni načrt je sicer zelo zapleten in ga mora odobriti tudi deželna uprava. Gre za uresničenje kolesarskih stez in pešpoti, omejitev težjega prometa skozi vas, upočasnitev prometa na nevarnih točkah in omejitev jakosti hrupa. Vse to bi znatno izboljšalo življenje Dolinčanov.

Trst

Svetnik in podpredsednik tržaške občine Igor Švab je posebno kritičen do zadnjih dogodkov in izjav deželne in občinske uprave. Pred kratkim smo že poročali, kako je svetnik obsodil izjave o ponovni postavitvi meja ali celo protimigrantskih zidov. Prav tako se Švab ne strinja z odstranitvijo transparentov, ki pozivajo k resnici za Giulia Regenija. Vsi bi si želeli, da se zadeva razčisti in da se jasno izve, kaj se je s tem fantom zgodilo. Transparent je neki opomin, ki obdržuje pozornost ljudi, da ne pozabijo na dogodek, in deželna uprava ga je odstranila v napačnem trenutku. Svetnik obsoja tudi to, da je občinska uprava zaprla zbirni center za brezdomce, dnevni center, ki je pomagal ljudem v stiski, ne le finančno, ampak tudi moralno. Zapiranje središča, ki lajša bolečino in je povezano z dobrotelnim delovanjem nadškofije in Karitas, je popolnoma nesprejemljivo dejanje, pravi podpredsednik občinskega sveta, ki upa, da se bo uprava takoj spametovala in se premislila. Nazadnje gleda zelo kritično tudi na morebitno postavitev kipa Gabrieleju D'Annunziu; Švab sicer prepušča stroki ocenjevanje D'Annunzia kot umetnika, če pa želijo postaviti kip, zato da se ovekovečijo umetnikove politične ideje in napadalne podvige, to ni v skladu z vrednotami našega časa in s takim mestom, kot je Trst, ki mora biti stičišče več kultur ter kraj miru in sodelovanja različnih skupnosti. / MČ

Paritetni odbor

Izvolitev 3 novih članov

Predsednik deželne svete je v petek, 12. julija 2019, sklical skupščino izvoljenih predstavnikov slovenskega jezika v občinskih svetih Trsta, Gorice in Vidma.

3. člen zakona 38/2001 predvideva ustanovitev institucionalnega paritetnega odbora za vprašanja slovenske manjšine, ki je stalni povezovalni organ med javnimi ustanovami in slovensko jezikovno manjšino. Omenjeni odbor sestavljajo poleg drugih tudi trije člani, ki jih imenuje skupščina izvoljenih predstavnikov slovenskega jezika v občinskih svetih Trsta, Gorice in Vidma. Na srečanju, na katerem je prisotne pozdravil predsednik sveta Piero Mauro Zanin, je bilo prisotnih le 38 izvoljenih predstavnikov (polet-

no obdobje gotovo ni pripomoglo k številnejši udeležbi), ki so izvolili Marka Pisanija (Trst), Davida Peterina (Gorica) in Nina Cicconeja (Videm). Novoizvoljeni člani paritetnega odbora so se pridružili članom, ki jih je že imenoval deželni svet, ti so Marco Frandolic, Sandor Tence, Elisabetta Pian, Sabrina Morena, Andrea Crismani, Ivo Gherbassi in Livia Lutman. V kratkem bosta še zadnje člane določila deželna (6 članov) in državna vlada (4 člani). Na seji je skupščina poskrbela tudi za zamenjavo nadomestnega člana v deželni posvetovalni komisiji za slovensko jezikovno manjšino za območje nekdanje Pokrajine Videm, ki je odstopil. Na to mesto so soglasno izvolili Nina Cicconeja.

KROŽEK ZA DRUŽBENA VPRAŠANJA VIRGIL ŠČEK iz Trsta

in
KROŽEK ANTON GREGORČIČ – ŠTUDIJSKI CENTER ZA DRUŽBENO-POLITIČNA VPRAŠANJA iz Gorice

vljudno vabita na srečanje

POLITIČNO ZASTOPSTVO NARODNIH MANJŠIN V DEŽELAH S POSEBNIM STATUTOM DOLINA AOSTE IN TRIDENTINSKA – JUŽNA TIROLSKA

Uvodno predavanje v italijanskem jeziku bo imel univerzitetni profesor primerjalnega javnega prava in bivši predsednik Deželne svete Doline Aoste **dr. ROBERT LOUVIN**, sledi razprava

Petek, 19. julija 2019, ob 17.30 Dvorana Tessitori, Trg Oberdan 5 v Trstu

Srečanje sodi v projekt Zastavimo skupne moči za skupne cilje, katerega nosilec je v sklopu izrednega deželne razpisa za ovrdenjenje in širjenje rabe slovensščine Krožek Anton Gregorčič

KROŽEK ZA DRUŽBENA VPRAŠANJA VIRGIL ŠČEK iz Trsta

in
KROŽEK ANTON GREGORČIČ – ŠTUDIJSKI CENTER ZA DRUŽBENO-POLITIČNA VPRAŠANJA iz Gorice

vljudno vabita na tiskovno konferenco ob predstavitvi zbornika

BOJ ZA NARODNE PRAVICE IN DEMOKRACIJO POVOJNO OBNAVLANJE POLITIČNEGA ŽIVLJENJA SLOVENCEV V SEDANJH MEJAH ITALIJE

To je 50. zvezek knjižne zbirke Krožka za družbena vprašanja Virgil Šček, ki ga je uredil Ivo Jevnikar, prinaša pa razprave, ki so jih napisali Nevenka Troha, Raoul Pupo, Nina Lončar, Peter Černic, Ivo Jevnikar, Viljem Černo in Erik Dolhar.

Ponedeljek, 22. julija, ob 11.30 Sinja dvorana v palači Deželne svete Furlanije Julijske krajine na Trgu Oberdan 6 v Trstu

Srečanje sodi v projekt Zastavimo skupne moči za skupne cilje, katerega nosilec je v sklopu izrednega deželne razpisa za ovrdenjenje in širjenje rabe slovensščine Krožek Anton Gregorčič

Talenti in vizije (I)

Srečanje z mladima slovanskima dušama: Alexander Gadjev in Tymoteusz Jan Bies

Večkrat razmišljam o nedoumljivih povezavah med vizualnim in glasnim, med miselnim in življenjskim. Včasih so tudi izkušnje z umetnostjo, ki mi sproščajo ta čudna vprašanja, ki nimajo (enostavnega) odgovora. Zadnja priložnost so mi nudila nedavna srečanja z nekaj mladimi in absolutnimi glasbenimi in gledališkimi talenti, ki sem jih imel priložnost izkusiti in spoznati v našem obrobem in obnem središčnem mestu, pa tudi s pogledi iz umetnosti, ki so še v stanju posredovati sveže emocije v današnji na videz kaotični plitvini.

Alexander Gadjev je znan, vedno bolj priznan pianist, ki je gostoval 23. januarja na koncertu št. 1450 tržaške koncertne družbe *Societa' dei concerti di Trieste*. To je ena bolj uglednih in popularnih tržaških glasbenih institucij, ki obhaja že 87. leto delovanja. Info: societadei-concerti.it. Absolutni talent, ki se je izoblikoval pri očetu Sijavušu v goriškem Slovenskem glasbenem centru Emil Komel, je leta 2015 dosegel, kot znan, najvišjo uvrstitev na XI. mednarodnem tekmovanju Hamamatsu (na Japonskem) in se povzpел v svetovno areno najboljših mladih izvajalcev. *Formidable*, kot ga je označila članica japonske žirije Marta Argehrich, je s svojim na videz hladnim, a

Alexander Gadjev

čustvenim magnetizmom prevzel tudi tržaško publiko, ki je zvesta resni glasbi. Glej na spleto alexandergadjev.com. Izbrani program je bil kar izviran, po svoje zahteven in kultiviran. Ne mislim toliko na tehnično plat, pač pa na izvornost asociacij med poetičnimi razmisleki, ki jih je sodobni glasbenik Luciano Berio posvetil osnovnim prvinam (vodi, zraku, vodi, ognju), in klasičnimi stvaritvami romantične in post-romantične evropske glasbe, Chopina, Bartoka, Schuberta, Liszta, Prokofjeva. Pozorna opazovalka krajevne koncertne ponudbe resne glasbe Katja Kralj in naša Metka Sulič sta dovršeno predstavili omenjeni tržaški in tudi

kasnejši koncert v goriškem centru Bratuž. Sam pa bi rad izpričal osebno doživljanje svojke sintagme, ki je nastala med plesom pianistovih prstov, njegovih zdaj elegantnih, zdaj razburljivih kretenj, med igrivimi stavki, melanholičnimi ritmi, virtuoznostmi in posebno svetlo akustiko koncertnega klavirja Fazioli v tržaškem Verdijevem gledališču. Prevzela me je tudi zrelost komentatorja pri izbranem repertoarju, ki kaže morda na družinski vpliv in šolo staršev, maestra Sijavuša Gadjeva, pianistke Ingrid Silič, strica muzikologa Ivana Siliča, a tudi na njegov celostni talent, ki je zrasel na individualni svojskosti in ugodnem

okolju goriške kovačnice, ki jo je s svojo ustvarjalno vizijo nepozabno zaznamoval Silvan Kerševan.

Naslednje srečanje, s poljskim pianistom Tymoteuszom Jan Biesom, je potekalo v ne navadnem okolju avditorija Marco Sofianopulo v muzeju Revoltella (17. februarja), ki je nastal po zamisli vsestransko odprtega muzealnega koncepta arhitekta Carla Scarpe, ki je pred 50 leti temeljito obnovil najlepši tržaški muzej. Eno osrednjih srečanj v

letošnjem nizu XVIII. mednarodnih matinej na elegantnem, akustičnem stopnišču, ki spominja na starogrške ali starorimske amfiteatre, je bilo kar drzno in pogumno izvajanje še mladega pianista, enega od spomenikov izvajalske glasbene kulture: **Goldbergove variacije** Johanna Sebastiana Bacha.

Romantično impresivni, sloki in nekam zasanjani umetnik se je pri svojih 22 letih lotil zahtevne ekspozicije Arije s 30 variacijami v G mollu BWV 988 in nas za poldrugeto držal tako rekoč priklenjene na sedeže v religiozni tišini in koncentraciji. Uvrstili so ga v koncertni program matinej v Revoltelli kot dobitnika lanskega mednarodnega tek-

movanja **Piano-FVG 2018** v Sacileju. Kljub mladosti ima za sabo že bogat curriculum z več nagradami, priznanji in koncerti v domovini, kjer je nastopil

solistično in z raznimi orkestri, in tudi v tujini.

Zadnja leta, ob Mozartu in jazzu, še najraje poslušam Bacha in druge ustvarjalce baroka. V današnjem sekulariziranem svetu si prav ta slog utira vedno večji prostor. Potem ko so propadli razni izmi, v umetnosti in politiki, mladi, pravzaprav najstniki, poslušajo vse drugo, kar gre po webu, youtuubu in socialnih omrežjih. Brž ko kdo dozori, ga nemara privabijo spet brezčasni toni in tu ne mislim le na velike sakralne skladbe, ki nas približajo razsežnostim svetega, ampak tudi na profane, globoko človeške in človekove, kot je

osebnost me je prevzela, neznozna in očarljiva zmes ustvarjalnosti in eksistencialne filozofije, ki prevevata njegove klavirske interpretacije. Kolikokrat sem poslušal njegove "Variacije", ne vem, ali v prvi ali drugi varianti, povedati pa moram, da me vsakič zadenejo, še posebej njegov ritem, absolutna inventivnost, ki vsakič znova preseca pri upodobitvi zapisanega črtovja.

No, moram priznati, da mi je v primerjavi tudi Biesovo izvajanje dokaj odmevalo. Tehnika je bila prepričljiva, v začetku nekoliko zadržana, skoraj sramežljiva, a kmalu se je sprostila, postala je razgibana in domišljena. Medtem ko so se stopnjevale različne ideje in so se razvijali posamični členi in enote, nastajale so prave asociacije čutil in spomina, ki jih je vitki izvajalec z elegantno držo, duhovno in telesno nadkriljeval in suvereno podoživljal. Lani je posnel svojo prvo avtorsko ploščo s skladba-

Tymoteusz Jan Bies

pričujoča. Pred mnogimi leti sem odkril Glenn Goulda, nisem prav njegov fan, a njegova enkratna

mi Mozarta in Chopina, letos pa izidejo za založbo KNS Classical prav Goldbergove variacije.

Davorin Devetak

Codroipo / Vila Manin

Klavir, zvoki narave, magično vzdušje glasbe Yanna Tiersena

Yann Tiersen je popoln umetnik, ustvarja brez omejitev, njegovo znanje se razprostira od klasične do elektronske in pop glasbe. Znan francoski skladatelj in multiinstrumentalist se je rodil v Brestu, v Bretaniji leta 1970. V domovini je ugleden kot zvezde popularne glasbe in je eden najpomembnejših ter vsestranskih skladateljev mednarodne instrumentalne scene. Po prvih dveh ploščah *La Valse des Monstres* (1995) in *Rue des Cascades* (1996) je dosegel velik uspeh s svojim tretjim delom *Le Phare* (1998), najprej v Franciji, leta 2001 pa po vsem svetu, zlasti kot avtor filmske glasbe, saj se je podpisal pod glasbo za celovečerice *Le Fabuleux Destin d'Amélie Poulain*, *Good Bye Lenin!*, *Tabarly* in mnogih kratkometražnih filmov. Konec prejšnjega leta je občinstvu predstavil skladbi *Tempelhof* in *Peli*, ki jo je napisal kot uspavanko za svojega sina pa tudi z namenom, da bi poudaril posebno vez med človekom in naravo. Obe spadata v Tiersenov najnovejšo ploščo *All*, ki jo je snemal v svojem novem studiu The Eskal, na malem otoku Ushant, v Keltskem morju, med Bretanijo in Cornwallom. V delu se prepletata tematiki o varovanju okolja in povezavi z naravo tako kot na prejšnji plošči *Eusa*, Tiersen pa je tokrat uvedel še posebne registra-

cije zvokov iz narave, posnete s tehniko "field recording" na različnih krajih po svetu, kot so Redwood Forests v Kaliforniji in letalske steze berlinskega letališča Tempelhof. Letošnjo zimo je Yann Tiersen nastopal v najpo-

ustvarja njegova glasba. Na prvi pogled sta me presenetila eleganca in estetski čut občinstva: kot da bi se 1500 ljudi zmenilo, vsi smo bili oblečeni v povsem "francoskem" stilu. Že pri prvih notah klavirja je na Yanna Tiersena po-

neskončno osrečil. Alex je magneten snemalnik, ki med Tiersenovimi koncerti stoji na središču odra, na kraju, kjer je ponavadi "frontman" skupine in s svojimi registriranimi zvoki narave spremlja Yanna med celotno performanco. Iz njega čivkajo ptički, se oglašajo galebi, prihajajo glasovi otrok, ki se igrajo, in valov, ki se lomijo ob obalne čeri. Ob Alexu je na odru veliko različnih instrumentov: klavir, harmonika, violina, orglice, sintetizator, klaviature, različna tolkala in *tubular bells* - veliki cevasti zvonci.

Na tolkalih in s svojim toplim, nežnim glasom Yanna spremlja žena Emilie Quinquis, zraven igra še klavirist in poje pevec. Koncert je postal kmalu še bolj zanimiv, saj je Yann zapustil svoj klavir in se začel premikati po odru od enega instrumenta do drugega s svojo naravno eleganco in suverenostjo. Bil je v svojem elementu - Yann Tiersen ni samo pianist, tudi označba multiinstrumentalist je premalo zanj, ki s svojimi nastopi presega meje glasbe, ima nedoločljivo sposobnost popeljati navzoče v povsem nadnaravne, čudežne kraje lepote in umetnosti. Po značaju je sramežljiv, zelo malo govori, verjetno tudi zato, da ustvarja in vzdržuje določeno razdaljo med seboj, poustvarjalcem, in popolno glasbo, in vendar nas je vse očaral s svojimi hipnotičnimi sposobnostmi, emotivno nas je popolnoma vključil v svoj svet.

Na temnem odru so belo-modre luči obsevale posamezne instrumente, še posebno cevaste zvonce in ksilofone, na katerih je Yann zaigral čudovito *Erc'h*. Sledile so

ji pesmi z zadnje plošče *All* - med občinstvom je vladala popolna, spoštljiva tišina, le ob koncu vsake pesmi smo vneto zaploskali. Prišel je čas za znano *Comptine d'une autre été* iz filma *Le Fabuleux Destin d'Amélie Poulain*, nato pa ponovna vrnitev v naravo s *Countdown*, *Valse Des Monstres* in z drugimi. Tudi razsvetljava na odru se je skladala z vzdušjem, ki ga je glasba ustvarjala: belo-modre luči je na koncu zamenjala živoročča luč.

Glasba Yanna Tiersena predstavlja minimalistični francoski svet, temelji na pavzah, na tišinah, na nežnih šumih narave, na menja-

vanju različnih zvokov, ki dolgo vibrirajo in obstanejo v noči. Yann v popolni sinhroniji usklajuje svoje premike na odru, od enega instrumenta do drugega, z igranjem ostalih glasbenikov. Na torkovem koncertu so se glasovi elegantno, skoraj "matematično" prepletali v do podrobnosti preštudirani glasbeni stvaritvi in tako zadovoljili tudi najbolj zahtevne in zbirčne poslušalce, ki so se nedvomno vrnili domov še čustveno utopljeni v svetove Bretanije, Cornwalla in Keltskega morja.

Katja Ferletič

(več fotografij na www.noviglas.eu)

Foto Manuel Demori

membnejših svetovnih gedaljšičih, zdaj pa se s turnejo "All Tour" predstavlja v evropskih mestih. Tako je v torek, 9. julija, nastopil v Codroipo, na odru Vile Manin, v nizu glasbenih dogodkov "Villa Manin Estate 2019". Koncert je organizirala Azalea promotion in sodelovanju z Vigna Pr. V torek se je popoldne vreme skisalo, pripravljalo se je na nevihto; ko pa je na travnik pred vilo legla noč in je Yann stopil na oder, smo že vsi vedeli, da ne bo deževalo, da nič ne bo skalilo povsem magičnega, irealnega vzdušja, ki ga

svetila stožčasta bela luč, vse ostalo na odru in okrog njega je ostalo v popolni temi. Na vrsti je bila *Porz Goret* iz albuma *Eusa*, ki ga je umetnik posvetil "svojemu" otoku Ushant - povabil nas je v svoj svet. Po prvih dveh skladbah, ki ju je zaigral sam na klavirju, je v center pozornosti stopil Alex. Yann nam je povedal, kako sta se spoznala: Alex je preživljal krizno obdobje depresije, na radiu je igral samo nekatovostno komercialno glasbo, in to ga je mučilo, zato ga je Yann povabil v svojo skupino glasbenikov in ga tako

Predsednik RS Borut Pahor na obisku v Trstu

Pred slovesnostjo, ki je bila 13. julija v Narodnem domu v Trstu, se je predsednik RS Borut Pahor srečal z deželnim guvernerjem Massimilianom Fedrigo. Govor je bil o meji, sodelovanju in zastopstvu Slovencev v Italiji.

Po udeležbi na spominski svečanosti pa si je predsednik ogledal nove prostore na generalnem konzulatu v Trstu, kjer je potekal krajši sestanek z generalnim konzulom Vojkom Volkom, senatorko Tatjano Rojc, predsednikom SSO Walterjem Bandljem, predsednico SKGZ Ksenijo Dobrila in deželnim svetnikoma Igorjem Gabrovcem ter Danilom Slokarjem.

Foto dami@n

Pogled na politično dogajanje na Slovenskem v poletnem času

Volivci naj sodelujejo pri ustvarjanju boljše politike za razvoj Slovenije!

V vročici poletja in prihajanja množice turistov iz tujine, pa že tradicionalnih obiskov naših rojakov iz njihovih novih domovin, razpršenih domala po vsem svetu, je ustvarjeno vzdušje vsaj navideznega zadovoljstva tudi t. i. navadnih ljudi. V Sloveniji tudi letos pričakujejo nove rekorde prihoda tujih turistov, čeprav obstajajo pomisleki in pridržki o tem, kakšen turizem naj razvijajo v Sloveniji. Slovenija je majhna dežela z omejenimi možnostmi sprejema in zagotavljanja udobja obiskovalcem v okviru t. i. množičnega turizma. Zaradi tega snovalci in izvajalci turistične politike čedalje bolj namenjajo skrb in pozornost t. i. elitnemu turizmu. Torej najbolj zaželjeni in dobrodošli naj bi bili premožnejši gostje iz družbenih slojev, ki Sloveniji prinašajo in zagotavljajo čim več denarja in prihodkov.

Pri nekaterih vplivnih posameznikih, domnevno tudi politikih, se je v ozračju počitkov in sproščenosti, ki ga ponujata zlasti meseca julij in avgust, domnevno zgodila iluzija, da bodo postali morda hitreje rešljivi vsaj nekateri od najbolj perečih problemov in tegob v slovenski družbi in državi. Toda nič takega se ne dogaja. Nezakoniti migranti še vedno skoraj nemoteno in brez nepremostljivih ovir prihajajo iz Hrvaške in se usmerjajo v Italijo, od koder bi pot nadaljevali do končnega cilja, v kateri od razvitih zahodnih držav.

Slovenski premier Marjan Šarec pa javnost in politiko še naprej vztrajno prepričuje, da so slovenske meje varne, dobro branjene, država pa tudi budno spremlja problematiko nezakonitih migrantov.

Tudi odločba ustavnega sodišča o financiranju zasebnih osnovnih šol, še ni izpolnjena, in ta primer postaja čedalje bolj zapleten in žgoč. Obisk predsednika vlade Marjana Šarca v Vatikanu oziroma pri papežu Frančišku je, tako se zdi, bolj kot rešitvi primera financiranja zasebnih osnovnih šol omogočil nadaljevanje sprenevedanja slovenskega premiera. Časnikarka Ženja Leiler je v rubriki Tema dneva, objavljeni na prvi strani časnika Delo, opozorila, "da gre za igre brez meja in pravih vprašanj, ker je šola v Sloveniji še vedno ideološki aparat države. Pri nas deluje 455 državnih osnovnih šol, zasebnih pa je zgolj šest. Tem slednjim država daje le 0,66 odstotka tistih sredstev, ki jih nameni za celotno osnovnošolsko izobraževanje. Stroški, nastali v postopkih spreminjanja predpisov o osnovnošolskem izobraževanju, bi že doslej pokrili izdatke za nekajletno financiranje javnega programa zasebnih osnovnih šol. V resnici ne gre za denar. Kot že poudarjeno, je financiranje zasebnih šol v Sloveniji nič drugega kot ideološko vprašanje.

Prav zato zgodbe na to temo še zlepa ne bo konec". Navajam, da so starši otrok, ki obiskujejo zasebne osnovne šole, prepričani, da novi predpisi o financiranju teh šol kršijo njihove človeške pravice. Po novem bi država v celoti plačevala

obvezni program na zasebnih osnovnih šolah, za njihov razširjeni program delovanja pa ne bi plačevala nič več. Tema je razdelila vladajočo koalicijo. O financiranju učnega programa zasebnih šol bosta v nadaljevanju razprav najbrž razpravljala Državni svet in Ustavno sodišče. Celoten zaplet bi sicer lahko neposredno rešilo Ustavno sodišče. Zapovedalo bi, kar je že storilo po ustanovitvi občine Ankarana, kako je potrebno odločbo o financiranju zasebnih osnovnih šol uresničiti. Dozvedno o takem ukrepu raz-

prava v ustavnem sodišču že poteka.

Čedalje bolj aktualna in sporna tema v Sloveniji je nov zakon o medijih. Kot smo že poročali, je zakon pripravilo Ministrstvo za kulturo, z njim pa bi uvedli cenzuro, to je državno nadzorstvo

o njihovem pisanju oziroma poročanju. V tedniku Demokracija so se na grožnje o cenzuri odzvali z napovedjo, da "se tiranski vladi ne bodo vdali in upognili. Leva oblast skupaj z nevladnimi organizacijami ne želi našega tednika le utišati, ampak ga hoče materialno uničiti. Njihovo izhodišče je, da je tudi en pravi desni, svoboden in opozicijski medij preveč. Čeprav je premier Marjan Šarec s pozivom državnim podjetjem, naj ne oglašujejo več v "nekaterih medijih", na najbolj grob način zlorabil oblast, ni protestiral, to-

rej se ni zganil nihče".

Nastaja nova značilnost slovenske politike, saj so v nekaterih okoljih začeli razmišljati in razpravljati o tem, da za spremembe v slovenski državi in politiki ni treba čakati na naslednje državnozbornske volitve. Te bodo morda šele čez daljši čas, zato bi spremembe v Sloveniji morda hitreje omogočili volivci in njihove civilnodružbene iniciative. Povečali naj bi svoje zahteve za spremembe v Sloveniji in sedanje oblastnike vanje tudi prisilile. Časnikar Gašper Blažič je v tedniku Demokracija menil, "da imamo ob primeru Marjana Šarca na izbiro, ali bomo samo jamrali, kako nam gre slabo, ali pa bomo Slovenci tudi odločno ukrepali. Ali naj v miru čakamo na nove volitve in s tem na naslednji "novi obraz" pri sedanjih oblastnikih? Čakanje na spremembe je škodljivo. Obstaja tudi drugačna pot do sprememb, namreč z aktivnim delovanjem civilne družbe. To pa seveda pomeni veliko več, kot pa je samo sedeti za računalnikom". Časnikarka in politična komentarka Zlata Krašovec pa se sprašuje: "Kako naj ravnamo, se obnašamo mi Slovenci, državljani, volivci? Ali bomo še naprej mirno gledali, kako predsednik slovenske vlade na srečanju voditeljev EU v Bruslju na vprašanje, kako misli, da bo potekalo imenovanje na ključne funkcije v povezavi, ne da bi zardel, izjavi 'Nimam kaj misliti'. Financiranje zasebnih osnovnih šol pa ni edino področje, na katerem sedanji oblastniki kažejo neizmerno oholost. Nosilci oblasti hodijo k papežu Frančišku, vendar ne zato, da bi se spovedali grehov, pač pa utrjevati svoj politični videz". Ugledna časnikarka, publicistka in komentarka, Zlata Krašovec, se v tedniku Demokracija slednjič sprašuje, "ali

bomo Slovenci končno začeli misliti in ukrepati ali pa bomo še naprej pili, stavili za srečo v loteriji in nosili rdečo zvezdo?" Slovenski katoliški tednik Družina je kar na petih straneh objavil zelo obsežen in pregleden pogovor s predsednikom Slovenske škofovske konference, ljubljanskim nadškofom metropolitom Stanislavom Zoretom, o spolnih zlorabah v slovenski Cerkvi. Odgovoril je na vsa vprašanja o omenjeni, zagotovo občutljivi temi. Pojasnjuje, "da se je katoliška Cerkev zavezala ničelni strpnosti glede spolnih zlorab, torej se ne bo nobenega primera spregledalo. Cerkev želi zaščititi otroke in mladostnike ter ranljive skupine odraslih. Novost je ta, da smo slovenski škofje aprila letos sprejeli navodilo, da je vsak pastoralni delavec dolžan vsak primer suma spolne zlorabe javiti policiji in tožilstvu. Gotovo da je vsak primer, vsaka zloraba zavržno dejanje. V zadnjih desetih letih je Ekspertna skupina za reševanje primerov spolnih zlorab pri Slovenski škofovski konferenci obravnavala 14 prijav o domnevnih spolnih zlorabah. Gre za nekaj, kar je papež Frančišek rekel, satanskega. Spolna zloraba v slovenski Cerkvi pomeni najprej tragedijo za žrtev in njene svojce, pa tudi za vse dobre, poštene, požrtvovalne duhovnike, redovnice, redovnike, škofe, na katere ravno tako pade senca tega madeža, čeprav niso popolnoma nič krivi za to. Na koncu koncev, kakor morda to zveni čudno, je to tragedija tudi za storilca, še zlasti če gre za duhovnika oziroma kateheta. Sam vedno verjamem žrtvam. Vsakega osumljenega sprejemem na pogovor, potem pa se ravnam glede na ugotovitve preiskave".

Marijan Drobež

Uspešno opravljena matura na Škofijski gimnaziji v Vipavi Vipavski profesorji dijakom: "Ponosni smo na vas!"

V nedavnem sporočilu vsem dijakom je vodstvo Škofijske gimnazije Vipava (ŠGV) zapisalo lepe besede: "Ponosni smo na vas. Vaši profesorji in osebje ŠGV".

To laskavo pohvalo so zapisali ob poročilu o uspehu mature. Rezultati so sicer zelo podobni prejšnjim letom: povprečje točk vedno nad državnim, vsako leto imajo vsaj enega zlatega maturanta. A vse niso le zlati in diamantni maturanti. Pomočnik ravnatelja Alojz Grahor namreč pravi takole: "Iskreno se razveselimo ne le zlatih maturantov, ampak tudi tistih, ki smo jih skozi štiri leta spremljali kot

šibkejši na določenih področjih in so bili uspešni na maturi. Veselimo se z njimi in jim želimo vse dobro naprej. Tradicionalno slovo od maturantov bo zadnji četrtek septembra na šoli". Vseh maturantov je bilo 61 in maturo so opravili vsi. Med njimi jih je 15 doseglo 25 ali več točk, od tega pet zlatih, ki so dobili med 30 in 34 točk.

Tinkara Božič je ena od osmih maturantov in maturantk na splošni maturi v Sloveniji, ki so dosegli vseh 34 točk. Povprečje vseh doseženih točk je 21,57. Primerljivo državno povprečje je 20,17. Zlate maturantke pa so: Eva Brumat, Tjaša Žgavec, Maja Kobal in Lucija Pišot.

TM

Tako preprečujejo nadzor na meji z Italijo Minister Miro Cerar o skupnih patroljah

Zunanji minister Miro Cerar je v ponedeljek v Bruslju zavrnil zavajanje, češ da so skupne patrolje na slovensko-italijanski meji nekaj slabega. Patrolje po njegovem mnenju preprečujejo uvedbo nadzora, kakršen je na meji z Avstrijo, tudi na meji z Italijo. S tem ukrepom se krepi zaupanje na italijanski strani, da se bosta državi

skupaj še naprej borili proti nezakonitim migracijam in kriminalnim združbam. "Ravno s temi skupnimi patroljami preprečujemo, da bi Italija vzpostavila nadzor na italijansko-slovenski meji. Poudaril je tudi, da je ideja o mešanih patroljah živa že dolgo in da ima Slovenija ne nazadnje dogovor o mešanih patroljah z

vsemi sosednjimi državami; s Hrvaško ga že izvaja, z Italijo pa tudi zdaj kratak čas. O izjavah italijanskega notranjega ministra Salvinija o možnosti postavitve fizičnih ovir na meji je Cerar dejal, da "gospod Salvini v izjavah večkrat napoveduje radikalne ukrepe". S Salvinijem se sicer po Cerarjevih besedah pogovarja notranji minister Poklukar, sam pa kot zunanji minister skrbi, da ima Slovenija z Italijo čim boljše odnose na vseh straneh. "S temi izjavami gre Salvini včasih zelo daleč, vendar je treba razumeti, da smo skupne patrolje uvedli, da bi preprečili takšne ukrepe", je ponovil Cerar.

Ob 100. obletnici prihoda Mohorjeve družbe na Prevalje Srečanje treh sestrskih družb

V počastitev 100. obletnice prihoda Mohorjeve družbe na Prevalje je v nedeljo, 7. julija 2019, na Prevaljah potekalo srečanje treh Mohorjevih družb, Celovške, Celijske in Goriške. Srečanja so se udeležili predstavniki vseh treh sestrskih družb, ki so skupno s prevaljskim dekanom g. Francem Brglezem sodelovali pri mašniškem bogoslužju za žive in mrtve Mohorjane. Dogodek je bil del širšega kulturnega programa v organizaciji Kulturnega društva Mohorjan s Prevalj, s katerim so želeli obeležiti ta pomembni dogodek, ko se je po prvi svetovni vojni Mohorjeva družba iz Celovca zaradi spremenjenih

družbenopolitičnih razmer v novi avstrijski državi, ki slovenski Slomškovi založbi niso bile naklonjene, morala za teči na ozemlje Jugoslavije.

Zatočišče je takrat dobila na Prevaljah, kjer je tudi ostala od svojega prihoda leta 1919 vse do leta 1927, ko se je preselila v Celje.

Hrepenenje po gorah ...

Janez iz Krnice (1)

Gore so del mene, mojega življenja, mojih sanj. To vedo menda že vsi, prijatelji in znanci. In v gore zahajam vedno, ko imam kaj prostega časa. Ne iz prisile. K morju namreč grem, ker plavanje koristi, ker telo potrebuje sonce in vitamin D, ker po dolgi zimi ne prenašam več mlečno bele kože ... Z gorami je drugače. Brez gora ne živim. Po njih hrepenim. Tam sem srečna. V gore grem, ker me tja vleče srce. Brez razlogov, brez izgovorov. Sicer zadnje čase najraje zahajam v visokogorje, na vrhove, seveda na tiste, ki jih moja bojazljiva narava zmore. In ko je vreme primerno za to. Minuli teden sem v gorah naletela na močne plohe. Premočena do kosti, sem se v vetru, neurju in toči prebijala do doline. Z nogami v vodi, ki je popolnoma preplavila planinsko stezo, sem se vračala s planin nad Zajzero. Po dveh urah mi je bilo čisto vseeno, da sem morala s čevlji do kolen v vodo, da sem lahko prebrodila podivjan hudournik. Itak so bili čevlji že prepojeni, z las in obleke pa se je cedilo. Naslednjega dne sem se seveda odločila za varnejši in krajši, vremenu primeren izlet do koč v Krnici nad Kranjsko Goro. Nekaj več kot uro dolga, skoraj položna, lahka pot, ki mi je bila

v mladosti zelo pri srcu, zdaj pa tja malokdaj zahajam, pa čeprav je koča v Krnici vedno tako prijetna in gostoljubna. Koča, ki se pohodniku nenadoma prikaže v ozkem zatrepu, ki je izhodišče za Špik in Kriške pode, je v pravljico ujeta lesena hišica. Ko bi ne bilo na njej napisa planinski dom, bi si tu zamislila Janka in Metko ali celo teto Pehto, ki nabira in suši svoja zelišča. V gorah so doma pravljice, legende, skrivnosti. Morda zato, ker smo nižino že popolnoma udomačili in pozidali. Gore pa ostajajo divje, nepremagljive. Do njih vsakdo čuti tisto strahospoštovanje, ki ti da razumeti, da si navzlic vsemu samo človek. Narava je močnejša, veličastnejša, trajnejša. Narava je večna in krasna v svoji magični lepoti.

Ko prispem do hišice, ki je taka, kot bi bila iz čokolade, me vsakič preplavijo spomini. Koča v Krnici. In mlado dekle, ki je sanjalo vrhove, gore, svobodo in divjino. Čeprav sem bila od mladih let nerodna in me je povrh mučila vrtoglavica, me je alpinizem privlačeval. Prepador me je bilo strah, a vendar, občutek svobode, sreče, ki ga doživiš, ko dosežeš vrh, se ne da primerjati z nobenim

drugim zadoščenjem. Tam na vrhu postaneš del neskončnosti, breztežnosti, večnosti. Življenje, trpljenje, sanje so daleč spodaj za teboj. Brez pomena, ko si ujet v modrino, ki je neživljenjska, božanska, brezčasna. Koča v Krnici je bila, v časih, ko sem bila še študentka, moj najljubši cilj. Zatočišče pravzaprav. In sicer ne zato, ker bi bil to eden najlepših gorskih

je vse. In ljudje, planinci, ki smo tja prihajali, smo bili njegova družina. Ali je Janez kdaj imel družino, tega nihče ni vedel. Janez pa ni bil gostobeseden človek, še najmanj, ko je moral govoriti o sebi. O njegovem življenju pred Krnico so pripovedovali vsega, vsak drugače, a vem, da so bile vse te pripovedi izmišljene. Dejstvo je, da je nekoč, veliko časa, preden

nog do glave, z nezaupanjem, kot je znal le Janez. Jaz pa sem premerila njega in koč. Ni bila pološčen gorski hotel, ki so jih nekateri vajeni. Bila je koča, ki jo je upravljal samski mož, ki je bil nekoliko preperel, pod je nosil globoke sledi časa in stopinj, razsvetljava je bila na petrolej. Dišalo je po kuhinji, po začimbah, zeliščnih čajih, umazanih in premočenih gozdarjih, starih odevah in enolončnici, ki je bila vedno na štedilniku. Z oken je bil razgled na gozd in na Špik, po podstrešju so razsajali polni. Janez jih je nekaj udomačil. Za družbo, da ni bil tako sam. Predstavil mi jih je veliko pozneje, ko mi je že zaupal. Spominjam se, da sem bila tistega poznega popoldneva, ko sva s prijateljico pripešali do Krnice, premražena in utrujena. Toplota in občutek varnosti, ki jo začutiš v takih pozabljenih gorskih zavetiščih, sta me zazibala v sen. Zaspala sem na leseni klopci pod oknom. Ko sem se zbudila, sem bila pokrita z grobo, sivo volneno odejo, ki so jo tu in tam že načeli molji. Že med spanjem sem začutila, da me nerodne roke pokrivajo z njo. Potem mi je postalo toplo, sanjala sem o skalnatih poteh, medtem ko je na steni ugašala petrolejka in se je zunaj delal mrak. Tedaj sem razumela, da mi Janez zaupa. Čas je v koči pod Špikom vedno

mineval počasi. Imela sem celo občutek, da ga ni več, da je ostal nekje daleč v dolini, v mojem rodnom mestu, ki je bilo zame, ki sem se sem pripeljala z avtobusom, neskončno daleč. Janez je v brezčasnosti pripravil čaj, ki je dišal po gorskih pašnikih. Pomislila sem, da ga je morda tega naučila teta Pehta in da je on tisti Kekec, ki mi je polnil otroštvo. Pripovedi o Kekcu sem imela kot otrok najraje. Požirala sem besede in sanjerala o gorah. O gorah, ki so mi bile že kot otroku tako blizu. Otipljiva pravljica, pobeg iz vsega, kar me je v mladosti težilo, svet magične skrivnosti, ki me je navdajal s strahospoštovanjem in budil v meni sanje. V gore smo hodili, ko sem bila otrok, vsako poletje za teden ali dva. Na počitnice in na zdravljenje. Moji starši so bili v to primorani zaradi mojih problemov z dihalo. Noč, preden smo odpotovali, nisem zatisnila očesa. Čakala sem na prvi svit in na budilko. Nato smo znosili kovčke in prtljago v avto in se odpeljali. Ni trajalo za vedno, tisti teden ali dva sta hitro, prehitro minila. Jaz bi ostala, ujeta med skale in gozdove. A vendar smo se vračali v sivo predmestje, kjer deklica, ki je sanjerala o Kekcu, nekaj dni enostavno ni mogla zdrževati solz. Nisem bila rojena za mesto. Z Gregorčičevo knjigo v rokah sem sedela na balkonu, zrla v daljavo in prebirala tiste verze... nazaj v planinski raj.

/ dalje
Suzi Pertot

kotičkov. Krnica, priznam, to nikakor ni. Krnica mi je prirasla k srcu, ker je bila nekaj posebnega. Ker je bila dom, ne planinska koča. Upravljal jo je prileten možakar, oskrbnik, ki je bil del gora, ki je bil pravo nasprotje ljudi, ki sem jih vsak dan srečevala. Janez ... Janez, za njegov priimek nisem nikoli izvedela, ni bil upravnik v pravem smislu besede. Koča v Krnici mu je bila dom. Bila mu

sem sama začela zahajati v gore, postal upravnik koč pod Špikom. In v mesto se ni vrnil nikoli več. Če se prav spominjam namreč, je bil doma iz Ljubljane. Po hrano je hodil v Kranjsko Goro peš, z nahrbtnikom, nekaj so mu ljudje tudi prinašali, veliko je nabiral, kajti narava mu je bila prijateljica in dom. Ko sem prvič prišla v Krnico, s prijateljico, me je premeril od

sem sama začela zahajati v gore, postal upravnik koč pod Špikom. In v mesto se ni vrnil nikoli več. Če se prav spominjam namreč, je bil doma iz Ljubljane. Po hrano je hodil v Kranjsko Goro peš, z nahrbtnikom, nekaj so mu ljudje tudi prinašali, veliko je nabiral, kajti narava mu je bila prijateljica in dom. Ko sem prvič prišla v Krnico, s prijateljico, me je premeril od

Poletnosti 2019

Kopica nepozabnih doživetij

Tudi letos se s koncem šolskega leta živžav okrog Mladinskega doma ni takoj polegel. Nastopile so namreč Poletnosti, ki so jih vsi že nestrpnost pričakovali.

AVANTURE

V ponedeljek, 17. junija 2019, se jih je pred Mladinskim domom zbralo kar 27, nekaj že prekaljenih starih mačkov, precej pa tudi novincev. Vse skupaj pa je družila želja po tednu v koči sv. Jožefa v

pred prihodom v koč zahteval še postanek ob reki Tilment, kjer so se v hladni vodi dodobra osvežili.

Sončno jutro naslednjega dne je že napovedovalo pohod v dolino Zajzero, kjer so otroci imeli prvo, a ne zadnjo priložnost za izkazovanje poguma, ki je bil tudi rdeča nit našega letovanja. V tem primeru je šlo za večkratno prečkanje deročega potoka med raziskovanjem vintgarja. Popoldan je bil

nec dneva, lov na čisto prave dragulje. Ko je že vsak pri sebi stiskal svoj dragulj, so namenili nekaj časa razmisleku, kaj v našem življenju predstavlja dragulj. Je to ljubezen, družina, prijatelj, svoboda, vera ...? Zvečer pa sta naše planince čakala še rojstnodnevno praznovanje s torto in ogled animiranega filma Pogum.

Cetrtek dopoldan so preživeli ob bližnji reki, kjer so strastno tekmovali v vodnih igrah, popoldan pa je bil namenjen slikanju na majice, peki slastne pizze ter pripravi tabornega ognja. Komajda so dočakali prvi mrak, ko so lahko prižgali taborni ogenj, ob njem zapeli in pekli marshmallowse. Sledil je še preizkus poguma, na katerega so se ves teden pripravljali: pohod po temnem gozdu, ki so ga osvetljevale le lanterne.

Zadnji dan letovanja se je pričel s spravilanjem in pospravljanjem, nato pa so jo preko Slovenije in po postanku v dolini Lepene mahnili proti domu z obljubo, da se naslednje leto zopet vrnejo. DOŽIVETJA A vanturam v Žabnicah je sledil teden dejavnosti dnevnega poletnega središča, ki mu pravimo Doživetja. Deset otrok, ki večinoma obiskujejo Mladinski dom tudi med šolskim letom, je ekipa

vzgojitelj je vodila skozi poletniške dopoldneve. Kot se za otročke spodobijo, je bil precejšen del časa namenjen igri. Potekale so različne ustvarjalne delavnice: izdelovali so zapeljive, okraske iz das mase, bralna znamenja; novost je bila "tehnična delavnica", ker otroke pač zanima, kaj je v notranjosti elektronskih naprav, a doma tega po navadi ne smejo pogledati. V četrtek so se odpravili na izlet, na morsk zrak, k najkrajši reki v Italiji, Timavi. V

petek so se razšli z mnogimi lepimi vtisi in najboljšimi željami za nadaljevanje počitnic. S težkim srcem so se poslovili od vzgojiteljice Tanje, obenem pa so bili polni hvaležnosti za njen "pretekli" trud. Takšno poletniško sobivanje omogoča vsem še globlje zaživetje vse tisto, kar skušajo v Mladinskem domu uresničevati med šolskim letom. V TEKU...

Mladinski dom sodeluje tudi pri drugih poletnih dejavnostih za mlade in družine, ki jih organizirajo sorodne goriške ustanove, kot so Skupnost družin Sončnica, župnija sv. Ivana in skavti. V bližnjem Zavodu Sv. Družine v organizaciji Sončnice poteka dnevno poletno središče Srečanja, namenjeno otrokom od 3. do 11. leta, sredi julija bodo potekali skavtski tabori (Gojače, Čezsoča in Koroška), v začetku avgusta pa bodo v Žabnicah letovale najprej družine z otroki, nato pa še skupina ministrantov.

ŠOLA ZA ŠALO

Po dvotedenskem dopustu ob velikem šmarnu se bodo konec avgusta zopet zbrali v Mladinskem domu gojenci in drugi dijaki na pripravi na novo šolsko leto. Tako imenovana ŠOLA ZA ŠALO bo namreč od 26. avgusta do 6. septembra. Še so mesta na voljo, če bi se nam hotel kdo pridružiti. Poletnosti 2019 Mladinskega doma poleg posameznikov s svojo podporo omogočajo: Dežela FJK, Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Vincencijeva konferenca Trst, JSKD preko ZSKP Gorica, Fundacija CaRiGo, Zadruga kraška banka in Cassa rurale FVG.

MAJ

Žabnicah, ki jim bo prinesel nove dogodivščine in obenem priložnosti za preseganje lastnih meja.

Prvi dan Avantur je udeležence pot vodila do naravnega rezervata ob jezeru Cornino, kjer so si poleg jezera s sinjo vodo lahko ogledali tudi kolonijo beloglavih jastrebov. Za mnoge je bila to edinstvena priložnost, da so si lahko tako od blizu opazovali to veličastno žival. Vroč dan pa je

namenjen delavnicam, kjer so izdelovali lanterne in zeliščni napoj za pogum. V spanec pa jih je kot vsak večer zazibala pravljica. Naslednjega dne so jo že navezvedaj mahnili proti Sloveniji, natančneje v dolino Tamar. V Planici pa se jim je že takoj nasmehnila sreča, saj so lahko opazovali trening skalcev. Po pohodu so v bližini koč najprej namenili nekaj trenutkov meditaciji čuječnosti, nato pa je sledil vrhu-

Z 9. strani

Modrica Talija ...

Ob koncu tega zapisa osvežimo spomin na letos podeljene nagrade. V **kategoriji otroških skupin** so nastopile štiri skupine. **1. nagrada** je pripadla predstavi *Odvratne rime* v izvedbi srednješolske dramske skupine Breg in režiji Bože Hrvatič; v utemeljitvi (prebirali sta jih

pajoči je dobil možnost, da se izkaže, in to ne samo na igralškem področju. Igra so namreč bogatili tudi petje in prijetne koreografije. Treba je poudariti prisotnost glasbenikov, ki so igrali v živo". V **kategoriji mladinskih skupin** so se za nagrade potegovala tri skupine: **1. nagrado** je

Odvratne rime, prvonagrajena predstava v otroški kategoriji / foto damj@n

Sanja Vogrič in Samanta Kobal) piše med drugim: "Deset mladih nastopajočih iz Brega se je soočilo z zahtevnim tekstom in odrsko postavitvijo, ki je predpostavljala hiter tempo in zanesljivo uporabo rekvizitov /.../ Nastopajoči so pokazali, da igranje obvladajo in se ne bojijo tudi zahtevnejših vlog, saj so obenem nastopali v vlogah pripovedovalcev in pravljičnih junakov. **2. nagrade** je bila deležna predstava *Življenje v starih časih med Trstom in Krasom*. V utemeljitvi piše tudi: "Najmlajši otroci so bili igralško prepričljivi, nastopali so samozavestno in besedilo podajali jasno in glasno. Kljub razčlenjenosti dogajanja in različnosti scen se je igra odvijala brez zastojev, v izvedbi učencev Občinskega

dosegla predstava *V garderobi* v izvedbi gledališke skupine Prosvetnega društva Šmihel na Koroškem in režiji Alenke Hain. "Dovršena gledališka celota, grajena s precizno

tržaške igralce pod vodstvom Tomaža Susiča je bila izbira teksta originalna in polna izzivov, vendar so svojo nalogo dobro izpeljali. Kljub težavam, ki jih lahko povzročita transpozicija filmskega scenarija na odrske deske, je številna skupina pokazala veliko navdušenja in volje do nastopanja pred publiko". Tretja nagrada ni bila podeljena.

V **kategoriji odraslih skupin** je tekmovalo 7 predstav: **1. nagrado** je osvojila predstava *Ime* v izvedbi Dramske družine SKPD F. B. Sedej Števerjan in režiji Jasmin Kovic. "Za skupino primeren tekst je v njeni izvedbi zaživel dramsko izpiljeno, igralško premišljeno, komično. Vsi nastopajoči so bili prepričljivi, poznali so svojo vlogo, obvladali so prostor in komični tempo. Besedilo so podajali jasno in artikularno, dikcijsko neoporečno. Funkcionalna scenografija in barvno koordinirani kostumi so ustvarjali likovno popolno, očem všečno celoto. Skupina ceni dramsko umetnost in se njej posveča z zavzetostjo in požrtvovalnostjo. To je potrdila na odru z nastopom, ki se je v svoji celovitosti približeval profesionalizmu.

V garderobi, prvonagrajena predstava v mladinski kategoriji / foto damj@n

režijo, ustrezno vsebino, natančnimi koreografijami in ustrezno igralško izvedbo se pred našimi očmi odvije v enem korektnem zamahu. Energija in prezenca nastopajočih najstnikov sta ves čas na višku in nas smelo vodita skozi življenjske pripetljaje odrasčajoče mladine", je o predstavi menila komisija. **2. nagrado** je prejela predstava *Radio Pirat* v izvedbi Skupine brez spomina in režiji Tomaža Susiča. "Za mlade

2. nagrada je pripadla predstavi *Čaj za dve* v izvedbi dramskega odseka PD Štandrez in režiji Jožeta Hrovata. "Nastopajoči so v svojih vlogah, ki so bile med seboj dokaj različne, nastopili suvereno in prepričljivo. Jezikovno je bila predstava nadvse zanimiva, saj smo med dialogi glavnih protagonistk lahko poslušali izpiljeno, čisto slovenščino ter kmečko briško narečje. Na odru se je vedno kaj dogajalo, tako da je bil na-

Nagrado občinstva so prevzeli mali oblikovalci nagrajene predstave Življenje v starih časih med Trstom in Krasom / foto damj@n

stop od začetka do konca živahen in komičen".

3. nagrado si je prislužila predstava *Bosa v parku* v izvedbi dramskega odseka PD Štandrez in režiji Janca Starine. "Vsak igralec se je vživel v svojo vlogo in vsak je nastopil suvereno in prepričljivo. Svoje vloge so podajali glasno in razločno, pri tem pa pazili na lepo govorico. Ker je ta gledališka skupina dobro uigrana, so z lahkoto reševali svoje premike po odru in pogovore med seboj. /.../ S svojim nastopom so vsi igralci pripomogli, da je igra zaživila, in so ustvarili tekočo, prijetno in zabavno predstavo. Žirija je na letošnjem festivalu podelila tudi posebna priznanja: v

otroški kategoriji sta posebno priznanje za sceno in kostume v predstavi *Življenje v starih časih med Trstom in Krasom* prejeli Andrejka Terčon in Ingrid Sedmak. "Likovna podoba predstave je bila presunljiva in natančna v svoji izraznosti, likovnosti in z veliko pozornostjo na detajlih. Bilo je skoraj tako, kot da bi vstopili v muzej in tam začarani opazovali podobe iz drugih časov. Likovna podoba je bila v funkciji gledališke predstave in ne sama sebi namen, in to daje tako sceni kot

kostumom dodano vrednost". Posebnega priznanja za vlogo Rdeče kapice v predsta-

starih časih med Trstom in Krasom. Zmagovalci so prejeli grafiko z naslovom Odprta

Posebno priznanje za sceno in kostume je prejela predstava Življenje v starih časih ... / foto damj@n

vi *Odvratne rime* je bila deležna Clementina Gamboz. "Rdeča kapica, ki ni od muh in se postavi domiselno in ze-

vrata, ki so jo izdelali gojenci vzgojno zaposlitvenega središča iz Mavhinj v sodelovanju z vzgojnim delovnim centrom iz Sežane. Brez nastopajočih igralcev in občinstva ne bi bilo letošnjega festivala, a ga ne bi bilo niti brez zelo delavnih mladih in manj mladih članov ŠKD Cerovlje - Mavhinje, ki so kot izredno utečena ekipa vsak dan bili zelo aktivni na festivalnem prizorišču, tako da je vse steklo v najlepšem redu. Tudi njim gresta aplavz in vsa hvaležnost občinstva, ki je dan za dnem prihajalo na mavhinjski trg in uživalo ob predstavah, ki so jih igralci in njihovi mentorji črpali iz slovenske in tuje dramske zakladnice. Žanrsko pa so bile vse bolj komedijsko obarvane.

Posebno priznanje za vlogo Rdeče kapice je prejela Clementina Gamboz / foto damj@n

lo presenetljivo v bran volku ter na koncu pomaga še prašičku, da se reši volkovega

Ime, prvonagrajena predstava v odrasli kategoriji / foto damj@n

Skupina požrtvovalnih in delavnih članov ŠKD Cerovlje-Mavhinje z Igorjem Tuto in Sanjo Vogrič / foto Radivoj Mosetti